Teismo praktikos rinkinys

GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2014 m. rugsėjo 4 d.[1]

Byla C-196/13

Europos Komisija
prieš
Italijos Respubliką
ir
Byla C-378/13
Europos Komisija
prieš

Graikijos Respubliką

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas — SESV 260 straipsnis — Teisingumo Teismo sprendimų neįvykdymas — Sprendimai Komisija / Italija (C-135/05, EU:C:2007:250) ir Komisija / Graikija (C-502/03, EU:C:2005:592) — Atliekų teisė — Nelegalūs sąvartynai — Uždarymas — Sanavimas — Naujas leidimas pagal Direktyvą 99/31/EB — Piniginės baudos — Periodinės baudos ir vienkartinės baudos skyrimas — Periodinės baudos sumažinimas dalinio įvykdymo atveju“

Turinys

I – Įžanga 3

II – Teisinis pagrindas 4

A – Senoji Atliekų direktyva 4

B – Direktyva dėl pavojingų atliekų 4

C – Naujoji Atliekų direktyva 5

D – Sąvartynų direktyva 5

III – Abiejų bylų priešistorė 6

A – Dėl bylos Komisija / Italija (C-196/13) 6

B – Dėl bylos Komisija / Graikija (C-378/13) 6

1 — Originalo kalba: vokiečių.

IV – Šalių prašymai 7

V – Teisinis vertinimas 8

A – Įvadiniai svarstymai 8

1. Dėl to, kad pareiga įvykdyti teismo sprendimą tebeegzistuoja 8

2. Dėl vertinant teismo sprendimo įvykdymą reikšmingo momento 9

B – Dėl procedūros prieš Italiją 9

1. Dėl priimtinumo 9

2. Dėl Sprendimo Komisija / Italija (EU:C:2007:250) įvykdymo 10

a) Dėl nelegalių sąvartynų naudojimo 10

i) Dėl tebenaudojamų sąvartynų skaičiaus 11

ii) Dėl papildomų taisyklių ir kontrolės mechanizmų priėmimo 11

b) Dėl nelegalių sąvartynų sanavimo 12

i) Dėl sanavimo pareigos apskritai 12

ii) Dėl Direktyvos dėl pavojingų atliekų 2 straipsnio 1 dalies 13

iii) Dėl sanuotinų sąvartynų 14

c) Dėl naujo leidimo toliau eksploatuoti sąvartynus pagal Sąvartynų direktyvą 17

d) Tarpinė išvada 17

C – Dėl procedūros prieš Graikiją 17

D – Dėl piniginių baudų 18

1. Dėl periodinės baudos 18

a) Dėl bylos C-196/13, Komisija / Italija 19

i) Dėl toliau nevykdomų įsipareigojimų 19

– Dėl neginčijamų epizodų 19

– Dėl abiejų ginčytinų epizodų 19

– Tarpinė išvada 21

ii) Dėl periodinės baudos formos: nekintanti ar mažėjanti suma? 22

iii) Dėl bazinio tarifo 23

b) Dėl bylos C-378/13, Komisija / Graikija 26

i) Dėl periodinės baudos bazinio tarifo 26

ii) Dėl pripažinimo, kad sąvartynas buvo uždarytas 27

iii) Tarpinė išvada 27

2. Dėl vienkartinės baudos 27

a) Dėl bylos C-196/13, Komisija / Italija 28

b) Dėl bylos C-378/13, Komisija / Graikija 29

VI – Bylinėjimosi išlaidos 29

VII – Išvada 29

I – **Įžanga**

1. Taikant atliekų teisę, Sąjungoje kartais kyla problemų. Tokios problemos nagrinėjamos ir šiame procese. Komisija dėl didelio nelegalių atliekų sąvartynų skaičiaus pradėjo procedūrą dėl įsipareigojimų neįvykdymo prieš Graikiją ir Italiją; buvo priimti sprendimai *Komisija / Graikija* (C-502/03, EU:C:2005:592) ir *Komisija / Italija* (C-135/05, EU:C:2007:250). Dabar Komisija vėl kreipiasi į Teisingumo Teismą, nes, jos manymu, abu sprendimai nebuvo visiškai įvykdyti. Kadangi abiejose bylose iš dalies keliami tie patys klausimai, šioje išvadoje aptarsiu jas abi kartu.

2. Bylos susijusios su tuo, kad naudojami nelegalūs sąvartynai, o uždaryti nelegalūs sąvartynai nesanuojami. Be to, Italijos byloje reikšminga dar ir tai, kad kai kuriuose sąvartynuose yra neidentifikuotų ir neregistruotų pavojingų atliekų, o kai kuriems sąvartynams nebuvo išduotas naujas leidimas, kaip tai numatyta Sąvartynų direktyvoje [2].

3. Pirmoji problema – tai taikytina teisė. Ar minėtieji 2005 ir 2007 m. sprendimai gali ir privalo būti įvykdyti, nepaisant to, kad teisinė situacija jau yra pasikeitusi?

4. Nustatyti pažeidimai susiję su senąja Atliekų direktyva [3], Italijos byloje – ir su Direktyva dėl pavojingų atliekų [4], ir su Sąvartynų direktyva. Tačiau senoji Atliekų direktyva šiuo metu panaikinta ir, nekeičiant turinio, pakeista suvestinės redakcijos direktyva [5]. Vėliau Sąjunga priėmė naują Atliekų direktyvą [6], kuri panaikino ir pakeitė suvestinės redakcijos Atliekų direktyvą ir Direktyvą dėl pavojingų atliekų. Todėl reikia išsiaiškinti, kokiu mastu šiandien dar reikia imtis priemonių dėl ankstesnių pažeidimų.

2 — 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų (OL L 182, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 4 t., p. 228), iš dalies pakeista 2003 m. rugsėjo 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1882/2003 (OL L 284, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 4 t., p. 447).

3 — Pirmosiose bylose 1975 m. liepos 15 d. Tarybos direktyva 75/442/EEB dėl atliekų (OL L 194, p. 39; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 23), iš dalies pakeista 1991 m. kovo 18 d. Tarybos direktyva 91/156/EEB (OL L 78, p. 32; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 3).

4 — 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyva 91/689/EEB dėl pavojingų atliekų (OL L 377, p. 20; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 78).

5 — 2006 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/12/EB dėl atliekų (OL L 114, p. 9).

6 — 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas (OL L 312, p. 3).

5. Italijos byloje taip pat kyla klausimas dėl pirmojo sprendimo dalyko ir atitinkamai dėl pareigos jį įvykdyti apimties. Teisingumo Teismas konstatavo, kad Italijos Respublika bendrai ir nuolat nevykdė įsipareigojimų[7], tačiau tiksliai nenurodė atvejų, kuriais remiantis Italijos Respublika buvo pripažinta kalta. Vadinasi, reikia išsiaiškinti, ar ir kaip reikia įvykdyti tokį sprendimą pagal SESV 260 straipsnį.

6. Kiti klausimai susiję su periodine bauda ir (arba) vienkartine bauda, kurios gali būti skirtos. Kadangi abi bylos apima daug konkrečių atvejų, reikia išsiaiškinti, kaip turi būti atsižvelgta į šiuos konkrečius atvejus skaičiuojant baudas ir kokių pasekmių periodinės baudos dydžiui turės sprendimų dėl dalies šių atvejų įvykdymas. Konkrečiai kyla klausimas, ar turi būti skirta priklausomai nuo pažangos vykdant sprendimus mažėjanti periodinė bauda.

II – **Teisinis pagrindas**

A – *Senoji Atliekų direktyva*

7. Senosios Atliekų direktyvos 4 straipsnyje yra nustatyta pareiga saugoti sveikatą ir aplinką tvarkant atliekas ir užkirsti kelią nelegaliam atliekų išmetimui:

„Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad atliekos būtų panaudotos ar pašalintos nesukeliant pavojaus žmonių sveikatai ir nenaudojant procesų ar būdų, galinčių pakenkti aplinkai <...>

<...>

Valstybės narės taip pat imasi būtinų priemonių uždrausti atliekų išmetimą, išvertimą ar nekontroliuojamą šalinimą.“

8. Senosios Atliekų direktyvos 8 straipsniu valstybės narės įpareigojamos imtis būtinų priemonių užtikrinti, kad bet kuris atliekų turėtojas pasirūpintų, jog atliekas sutvarkytų privatus ar viešas atliekų surinkėjas arba įmonė, vykdanti šios direktyvos II priedo A arba B dalyse nurodytas operacijas, arba panaudotų ar pašalintų atliekas pats pagal šios direktyvos nuostatas.

9. Senosios Atliekų direktyvos 9 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog tam, kad galėtų įgyvendinti šios direktyvos 4 straipsnį, bet kuri įmonė ar ūkio subjektas, atliekantis atliekų šalinimo operacijas, turi gauti atsakingos už šios direktyvos nuostatų įgyvendinimą institucijos leidimą.

B – *Direktyva dėl pavojingų atliekų*

10. Direktyvos dėl pavojingų atliekų 2 straipsnyje numatytos pagrindinės pareigos šalinant šias atliekas:

„1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad visose pavojingų atliekų išvertimo (išpylimo) vietose tokios atliekos būtų registruojamos ir identifikuojamos.

<...>“

7 — Sprendimas *Komisija / Italija* (C-135/05, EU:C:2007:250, 45 punktas).

C – *Naujoji Atliekų direktyva*

11. Atliekų direktyva ir Direktyva dėl pavojingų atliekų naujosios Atliekų direktyvos 41 straipsniu nuo 2010 m. gruodžio 12 d. buvo panaikintos. Šiame straipsnyje numatyta:

„Nuorodos į panaikintas direktyvas laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir aiškinamos pagal V priede pateiktą atitikmenų lentelę.“

12. Senosios Atliekų direktyvos 4, 8 ir 9 straipsniai be esminių pakeitimų buvo pakeisti naujosios Atliekų direktyvos 13 straipsniu, 36 straipsnio 1 dalimi, 15 straipsnio 1 dalimi ir 23 straipsnio 1 ir 2 dalimis.

13. Funkcinis Direktyvos dėl pavojingų atliekų 2 straipsnio 1 dalies ekvivalentas yra naujosios Atliekų direktyvos 35 straipsnio 1 ir 2 dalys:

„1. 23 straipsnio 1 dalyje nurodytos įstaigos ar įmonės, pavojingų atliekų gamintojai ir įstaigos bei įmonės, kurių profesinė veikla yra pavojingų atliekų surinkimas ar vežimas, ar veikiančios kaip prekiautojai jomis ir tarpininkai, chronologine tvarka registruoja atliekų kiekį, pobūdį, kilmę ir, jei reikia, paskirties vietą, surinkimo periodiškumą, naudojamą transporto rūšį ir numatytą apdorojimo metodą bei pateikia tuos duomenis kompetentingoms institucijoms jų prašymu.

2. Registruoti pavojingų atliekų duomenys saugomi ne mažiau kaip trejus metus, išskyrus įstaigas ir įmones, vežančias pavojingas atliekas – pastarosios tokius duomenis turi saugoti mažiausiai 12 mėnesių.

Kompetentingoms institucijoms ar ankstesniam turėtojui paprašius pateikiami dokumentai, įrodantys, kad tvarkymo operacijos buvo atliktos.“

D – *Sąvartynų direktyva*

14. Sąvartynų direktyvos 14 straipsnio a–c punktuose reglamentuojamas esamų sąvartynų perėjimas į direktyvos reglamentavimo sistemą:

„Valstybės narės imasi priemonių, kad sąvartynams, kuriems šios direktyvos perkėlimo į nacionalinius teisės aktus metu jau yra išduoti leidimai arba kurie jau yra eksploatuojami, būtų draudžiama tęsti veiklą, jei neatlikti žemiau nurodyti darbai <…>:

a) per vienerius metus nuo 18 straipsnio 1 dalyje nurodytos datos [t. y. vėliausiai iki 2002 m. liepos 16 d.] sąvartyno operatorius parengia ir pateikia kompetentingai institucijai tvirtinti sąvartyno sutvarkymo planą, kuriame įrašo 8 straipsnyje nurodytą informaciją ir visas koreguojamąsias priemones, operatoriaus nuomone, reikalingas, kad būtų laikomasi šios direktyvos reikalavimų, išskyrus I priedo 1 punkto reikalavimus.

b) gavusios sąvartyno sutvarkymo planą, kompetentingos institucijos priima galutinį sprendimą, ar minėto sutvarkymo plano ir šios direktyvos pagrindu sąvartynas gali tęsti veiklą. Valstybės narės imasi būtinų priemonių kuo greičiau pagal 7 straipsnio g punktą ir 13 straipsnį uždaryti sąvartynus, kuriems pagal 8 straipsnį nebuvo duotas leidimas tęsti veiklą;

c) remdamasi patvirtintu sąvartyno sutvarkymo planu, kompetentinga institucija leidžia vykdyti būtinus darbus ir nustato pereinamąjį laikotarpį planui įvykdyti. Per aštuonerius metus nuo 18 straipsnio 1 dalyje nustatytos datos visi esami sąvartynai turi pasiekti tokį lygį, kad atitiktų šios direktyvos reikalavimus, išskyrus I priedo 1 punkto reikalavimus“.

15. Pagal Sąvartynų direktyvos 18 straipsnio 1 dalį valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję ne vėliau kaip per dvejus metus nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos (t. y. vėliausiai 2001 m. liepos 16 d.), įgyvendina šią direktyvą ir apie tai nedelsdamos praneša Komisijai.

III – **Abiejų bylų priešistorė**

16. Šioje išvadoje analizuojamos dvi pagal SESV 260 straipsnio 2 dalį prieš Italiją ir Graikiją pradėtos procedūros, susijusios su dviejų ankstesnių Teisingumo Teismo sprendimų, priimtų remiantis SESV 258 straipsniu dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal Sąjungos atliekų teisę, įvykdymu.

A – *Dėl bylos Komisija / Italija (C-196/13)*

17. 2007 m. balandžio 26 d. Teisingumo Teismas byloje *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) nustatė, kad Italijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Atliekų direktyvos 4, 8 ir 9 straipsnius, Direktyvos dėl pavojingų atliekų 2 straipsnio 1 dalį ir Sąvartynų direktyvos 14 straipsnio a–c punktus, nes nesiėmė visų būtinų priemonių:

— užtikrinti, kad atliekos būtų panaudotos ar pašalintos nesukeliant pavojaus žmonių sveikatai ir nenaudojant procesų ar būdų, galinčių pakenkti aplinkai, ir uždrausti atliekų išmetimą, išvertimą ar nekontroliuojamą šalinimą,

— kad bet kuris atliekų turėtojas jas perduotų tvarkyti privačiam ar viešam atliekų surinkėjui arba įmonei, atliekančiai šalinimo ar panaudojimo operacijas, arba pats užtikrintų atliekų panaudojimą ar šalinimą pagal Atliekų direktyvos nuostatas,

— kad bet kuri įmonė ar ūkio subjektas, atliekantis šalinimą, privalėtų gauti atsakingos institucijos leidimą,

— kad visose pavojingų atliekų išvertimo arba išpylimo vietose tokios atliekos būtų registruojamos ir identifikuojamos ir

— kad sąvartynams, kuriems 2001 m. liepos 16 d. jau buvo išduoti leidimai arba kurie jau buvo eksploatuojami, sąvartyno operatorius parengtų ir pateiktų iki 2002 m. liepos 16 d. kompetentingai institucijai tvirtinti sąvartyno sutvarkymo planą, kuriame nurodytų su leidimo sąlygomis susijusią informaciją ir visas, operatoriaus nuomone, reikalingas koreguojamąsias priemones, ir kad, gavusi sąvartyno sutvarkymo planą, kompetentinga institucija priimtų galutinį sprendimą dėl to, ar sąvartynas gali tęsti veiklą, kuo greičiau uždarydama sąvartynus, kuriems nebuvo duotas leidimas tęsti veiklą, arba leisdama vykdyti būtinus darbus ir nustatydama pereinamąjį laikotarpį, reikalingą planui įvykdyti.

18. Pirmą kartą susisiekusi su Italija, Komisija 2008 m. vasario 1 d. paprašė pareikšti pastabas dėl teismo sprendimo vykdymo. Apsikeitusi su Italija keliais raštais, Komisija 2009 m. birželio 26 d. pateikė jai pagrįstą nuomonę. Joje nustatytą teismo sprendimo įvykdymo terminą Komisija pratęsė iki 2009 m. rugsėjo 30 d. Italija atsiuntė kelis pranešimus, tačiau jie Komisijos netenkino. Todėl 2013 m. balandžio 16 d. Komisija pateikė ieškinį byloje C-196/13.

B – *Dėl bylos Komisija / Graikija (C-378/13)*

19. 2005 m. spalio 6 d. Teisingumo Teismas byloje *Komisija / Graikija* (EU:C:2005:592) nustatė, kad Graikijos Respublika, nesiimdama visų reikalingų priemonių, skirtų Atliekų direktyvos 4, 8 ir 9 straipsnių laikymuisi užtikrinti, neįvykdė įsipareigojimų pagal šią direktyvą.

20. Komisija ir Graikija intensyviai keitėsi nuomonėmis dėl šio sprendimo vykdymo. 2010 m. spalio 29 d. Komisija nusiuntė Graikijai papildomą prašymą pareikšti pastabas, kuriame nustatė galutinį dviejų mėnesių terminą įvykdyti teismo sprendimą. Kadangi ir tolesnė Graikijos pateikta informacija Komisijos netenkino, 2013 m. liepos 2 d. ji pateikė ieškinį byloje C-378/13.

IV – **Šalių prašymai**

21. Byloje C-196/13 Komisija prašo:

1) pripažinti, jog nesiėmusi reikiamų priemonių, kad įgyvendintų Sprendimą *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250), kuriame buvo konstatuota, kad Italijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Atliekų direktyvos 4, 8 ir 9 straipsnius, Direktyvos dėl pavojingų atliekų 2 straipsnio 1 dalį ir Sąvartynų direktyvos 14 straipsnio a–c punktus, Italijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV 260 straipsnio 1 dalį;

2) nurodyti Italijos Respublikai mokėti Komisijai periodinę 256 819,20 eurų per dieną baudą dėl vėlavimo vykdyti Sprendimą *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) nuo sprendimo šioje byloje paskelbimo iki Sprendimo *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) įvykdymo dienos;

3) nurodyti Italijos Respublikai sumokėti Komisijai vienkartinę baudą, kurios dydis būtų dienos suma (28 089,60 eurų), padauginta iš pažeidimo dienų skaičiaus, skaičiuojant nuo Sprendimo *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) paskelbimo dienos iki sprendimo šioje byloje paskelbimo dienos;

4) priteisti iš Italijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

22. Italijos Respublika prašo pripažinti, kad ieškinys nepriimtinas, nelogiškas, bet kuriuo atveju nepagrįstas, ir priimti reikiamą sprendimą dėl bylinėjimosi išlaidų.

23. Byloje C-378/13 Komisija prašo:

1) konstatuoti, kad nesiėmusi priemonių, būtinų siekiant įvykdyti Sprendimą *Komisija / Graikija* (EU:C:2005:592), Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV 260 straipsnio 1 dalį;

2) nurodyti Graikijos Respublikai kaip periodinę baudą sumokėti Komisijai siūlomą 71 193,60 EUR dydžio sumą už kiekvieną pavėluotą dieną vykdyti Sprendimą *Komisija / Graikija* (EU:C:2005:592), skaičiuojant nuo sprendimo, kuris bus priimtas šioje byloje, paskelbimo dienos iki Sprendimo *Komisija / Graikija* (EU:C:2005:592) įvykdymo dienos;

3) nurodyti Graikijos Respublikai sumokėti Komisijai vienkartinę 7 786,80 eurų dydžio sumą už kiekvieną dieną, skaičiuojant nuo Sprendimo *Komisija / Graikija* (EU:C:2005:592) paskelbimo dienos iki sprendimo, kuris bus priimtas šioje byloje, paskelbimo dienos arba iki Sprendimo *Komisija / Graikija* (EU:C:2005:592) įvykdymo dienos, jei jis būtų įvykdytas anksčiau;

4) priteisti iš Graikijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

24. Graikijos Respublika prašo:

1) atmesti visą Komisijos ieškinį;

2) nepatenkinus šio reikalavimo, atmesti prašymus skirti periodinę baudą ir vienkartinę baudą;

3) nepatenkinus šio reikalavimo, Komisijos siūlomą periodinę baudą, atsižvelgiant į Sprendimo *Komisija / Graikija* (EU:C:2005:592) vykdymą, sumažinti iki absoliutaus minimumo, o vienkartinę baudą sumažinti iki Graikijai numatyto minimumo, t. y. iki 2 181 000 eurų;

4) priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

25. Šalys pateikė pastabas raštu, o per 2014 m. birželio 3 d. surengtą posėdį buvo išklausytos ir jų žodinės pastabos.

V – **Teisinis vertinimas**

26. Prieš imdamasi vertinti, ar Italija (žr. toliau B skirsnį) ir Graikija (žr. toliau C skirsnį) įvykdė abu teismo sprendimus, pirmiausia pateiksiu įvadinius svarstymus, kurie yra reikšmingi abiem byloms (žr. toliau A skirsnį). Pabaigoje aptarsiu pinigines baudas (žr. toliau D skirsnį).

A – *Įvadiniai svarstymai*

27. Pirmiausia reikia išnagrinėti, kiek nagrinėjami teismo sprendimai vis dar turi būti įvykdyti (žr. 1 poskirsnį), paskui išsiaiškinti, kaip nustatyti reikšmingą pareigos įvykdyti teismo sprendimą įgyvendinimo momentą (žr. 2 poskirsnį).

1. Dėl to, kad pareiga įvykdyti teismo sprendimą tebeegzistuoja

28. Pirmiausia reikia išsiaiškinti, kokiu mastu abu teismo sprendimai vis dar tebeturi būti įvykdyti. Nors reikšmingos Sąvartynų direktyvos nuostatos tebegalioja, senoji Atliekų direktyva ir Direktyva dėl pavojingų atliekų šiuo metu yra panaikintos ir pakeistos naująja Atliekų direktyva.

29. Tačiau pareiga įvykdyti teismo sprendimus negali būti didesnės apimties nei teisinių pareigų, kurių pažeidimą Teisingumo Teismas nustatė, galiojimas. Antraip gali būti, kad pareiga įvykdyti teismo sprendimą netgi lems dar vieną Sąjungos teisės pažeidimą. Kaip pavyzdį galima paminėti abu Sprendimus *Komisija / Švedija*[8], susijusius su duomenų saugojimu. Po to, kai buvo nustatyta, kad Direktyva 2006/24[9] negalioja[10], tolesnis jų vykdymas gali pažeisti Direktyvos 2002/58[11] 15 straipsnį ir Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7 ir 8 straipsnius.

30. Tačiau pagal nusistovėjusią teismo praktiką per procedūrą, vykdomą remiantis SESV 258 straipsniu, Komisija gali siekti, kad būtų pripažinta, jog neįvykdyti įsipareigojimai, numatyti vėliau pakeistoje arba panaikintoje pirminėje Sąjungos teisės akto redakcijoje, kurie, priėmus naujas nuostatas, buvo palikti galioti[12]. Toks sprendinys yra prasmingas, nes paprastai laikytina, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas, nepaisant naujos tam tikrų direktyvų redakcijos, nesiekė apsunkinti likusių nepakeistų įsipareigojimų įgyvendinimo. Tokio pobūdžio formalūs Sąjungos teisės pakeitimai nedaro jokios įtakos konkretiems atitinkamų direktyvų, kurios pagal SESV 288 straipsnio trečią pastraipą

8 — C-185/09, EU:C:2010:59 ir C-270/11, EU:C:2013:339.

9 — 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/24/EB dėl duomenų, generuojamų arba tvarkomų teikiant viešai prieinamas elektroninių ryšių paslaugas arba viešuosius ryšių tinklus, saugojimo ir iš dalies keičianti Direktyvą 2002/58/EB (OL L 105, p. 54).

10 — Sprendimas *Digital Rights Ireland* (C-293/12 ir C-594/12, EU:C:2014:238).

11 — 2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (OL L 201, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 514), iš dalies pakeista 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/136/EB (OL L 337, p. 11).

12 — Sprendimai *Komisija / Italija* (*San Rocco*, C-365/97, EU:C:1999:544, 36 punktas – dėl atliekų teisės), *Komisija / Prancūzija* (C-492/08, EU:C:2010:348, 31 punktas) ir *Komisija / Lenkija* (C-281/11, EU:C:2013:855, 37 punktas).

valstybėms narėms yra privalomos, tikslams. Tai pasakytina juo labiau, kai Sąjungos teisės aktų leidėjas į naujuosius teisės aktus įtraukia nuostatas, pagal kurias nuorodos į panaikintas direktyvas tebegalioja kaip nuorodos į naująją direktyvą, ir netgi prideda atitikmenų lenteles. Kaip tik taip ir yra abiejų naujųjų direktyvų atliekų teisės srityje atveju [13].

31. Taigi Teisingumo Teismas jau yra konstatavęs, kad senosios Atliekų direktyvos panaikinimas kodifikuotos redakcijos Atliekų direktyva ikiteisminės procedūros metu, kai buvo pareikštas ieškinys pagal SESV 258 straipsnį, neturėjo jokios įtakos vykstančiai procedūrai dėl įsipareigojimų neįvykdymo. Juk naujesnėje direktyvoje, kuria Atliekų direktyva buvo kodifikuota siekiant aiškumo ir racionalumo, reikšmingos senosios direktyvos nuostatos tebėra išlikusios [14].

32. Netiesiogiai šia mintimi Teisingumo Teismas jau yra pagrindęs vieną pagal SESV 260 straipsnio 2 dalį priimtą sprendimą. Juk byla dėl Airijos septikų [15] taip pat buvo susijusi su senosios Atliekų direktyvos, kurią dar pirmojo sprendimo priėmimo metu jau buvo pakeitusi kodifikuota Atliekų direktyva, 4 ir 8 straipsnių taikymu. Ir dar prieš įteikiant ieškinį pagal 260 straipsnį, naujoji Atliekų direktyva jau buvo pakeitusi suvestinės redakcijos Atliekų direktyvą. Nepaisydamas to ir nesileisdamas į diskusijas dėl taikytinos teisės, Teisingumo Teismas skyrė periodinę baudą ir vienkartinę baudą.

33. Todėl ir šiose bylose ankstesnės su atliekų teise susijusios pareigos gali būti toliau įgyvendinamos, jei jos išliko ir naujosiose nuostatose. Tai reikia įvertinti konkrečiai.

2. Dėl vertinant teismo sprendimo įvykdymą reikšmingo momento

34. Tikrinant, ar teismo sprendimas buvo įvykdytas, data, kuria reikia remtis vertinant įsipareigojimų neįvykdymą pagal SESV 260 straipsnio 1 dalį, yra vadovaujantis šia nuostata išsiųstame prašyme pareikšti pastabas (oficialiame pranešime) nustatyto termino pabaiga [16]. Tačiau jei procedūra dėl įsipareigojimų neįvykdymo pradėta remiantis anksčiau galiojusia EB 228 straipsnio 2 dalimi ir pagrįsta nuomonė buvo priimta prieš įsigaliojant Lisabonos sutarčiai, t. y. iki 2009 m. gruodžio 1 d., data, kuria reikia remtis vertinant įsipareigojimų neįvykdymą, yra pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaiga [17].

B – *Dėl procedūros prieš Italiją*

1. Dėl priimtinumo

35. Italija mano, kad ieškinys yra nepriimtinas, nes Komisija nepriėmė papildomos pagrįstos nuomonės. Tačiau papildoma pagrįsta nuomonė būtų buvusi reikalinga tik tuo atveju, jei Komisija proceso dalyką, palyginti su nurodytu pagrįstoje nuomonėje, būtų išplėtusi [18]. Tačiau nematyti, kad proceso dalykas būtų buvęs išplėstas. Priešingai, jei ieškinys sutampa su priimta pagrįsta nuomone, jokios papildomos nuomonės nereikia. Todėl šį Italijos argumentą reikia atmesti.

36. Italija taip pat teigia, kad 2011 m. birželio 14 d. Aplinkos generalinio direktorato generalinio direktoriaus raštas sukėlė pagrįstų lūkesčių dėl kitokio proceso dalyko apibrėžimo.

13 — Žr. suvestinės redakcijos Atliekų direktyvos 20 straipsnį ir naujosios Atliekų direktyvos 41 straipsnį.

14 — Sprendimas *Komisija / Graikija* (C-286/08, EU:C:2009:543, 8 punktas).

15 — Sprendimas *Komisija / Airija* (C-374/11, EU:C:2012:827).

16 — Sprendimai *Komisija / Ispanija* (C-610/10, EU:C:2012:781, 67 punktas) ir *Komisija / Čekijos Respublika* (C-241/11, EU:C:2013:423, 23 punktas).

17 — Sprendimas *Komisija / Ispanija* (C-184/11, EU:C:2014:316, 36 punktas).

18 — Žr. sprendimus *Komisija / Vokietija* (C-191/95, EU:C:1998:441, 55 punktas), *Komisija / Ispanija* (C-186/06, EU:C:2007:813, 15 punktas) ir *Komisija / Jungtinė Karalystė* (C-530/11, EU:C:2014:67, 39 punktas).

37. Teisėtų lūkesčių apsaugos principas yra pažeistas tuomet, jei administratorius pateikė konkrečių garantijų [19]. Tokių lūkesčių gali sukelti tiksli, nesąlyginė ir nuosekli informacija iš įgaliotų ir patikimų šaltinių [20].

38. Tačiau Italija nepaaiškino, kokias konkrečias garantijas galima įžvelgti šiame rašte. Todėl šį prieštaravimą irgi reikia atmesti.

2. Dėl Sprendimo *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) įvykdymo

39. Dėl nepakankamo Sprendimo *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) įvykdymo Komisija priėmė pagrįstą nuomonę dėl Italijos. Joje nustatytą terminą ji pratęsė iki 2009 m. rugsėjo 30 d. Todėl pirmiausia reikia išnagrinėti, ar Italija šiuo momentu buvo ėmusis priemonių teismo sprendimui įvykdyti.

40. Minėtame sprendime Teisingumo Teismas nustatė, kad buvo neįvykdyti įsipareigojimai pagal Atliekų direktyvos 4, 8 ir 9 straipsnius, Direktyvos dėl pavojingų atliekų 2 straipsnio 1 dalį ir Sąvartynų direktyvos 14 straipsnio a–c punktus.

41. Pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nurodytam pratęstam terminui – 2009 m. rugsėjo 30 d. – senąją Atliekų direktyvą buvo pakeitusi suvestinės redakcijos Atliekų direktyva, tačiau naujosios Atliekų direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminas dar nebuvo pasibaigęs. Kadangi suvestinės redakcijos direktyvos turinys nebuvo pakeistas, 2009 m. rugsėjo 30 d. Italija teismo sprendimą privalėjo vykdyti.

42. Identifikuojant pareigas įvykdyti sprendimą nelabai padeda Sprendimo *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) rezoliucinė dalis, nes joje tik atkartojamas pažeistų nuostatų tekstas. Tačiau ją reikia aiškinti atsižvelgiant į sprendimo motyvus [21]. Sprendžiant iš motyvų, galima identifikuoti tris pažeidimų rūšis:

— nelegalių atliekų sąvartynų naudojimas, iš dalies išmetant juose pavojingas atliekas;

— neatliekamas uždarytų nelegalių atliekų sąvartynų, kuriuose iš dalies yra ir pavojingų atliekų, sanavimas;

— trūksta Sąvartynų direktyvoje numatyto naujo leidimo toliau eksploatuoti atliekų sąvartynus.

a) Dėl nelegalių sąvartynų naudojimo

43. Komisija kritikuoja nelegalių sąvartynų naudojimą ir mano, kad Italija privalo patvirtinti papildomas taisykles ir kontrolės mechanizmus, kad ateityje tam būtų užkirstas kelias.

44. Tai, kad Italija neįvykdė įsipareigojimų pagal senosios Atliekų direktyvos 4 ir 9 straipsnius ir pagal Direktyvos dėl pavojingų atliekų 2 straipsnio 1 dalį, nes naudoja nelegalius atliekų sąvartynus, kurie neatitinka šių nuostatų reikalavimų, Teisingumo Teismas nustatė Sprendimo *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) 39, 42 ir 43 punktuose. Pagal šiuos punktus visoje Italijoje egzistavo nemažai sąvartynų, kurių operatoriai neužtikrindavo, kad atliekos būtų panaudojamos ar šalinamos nesukeliant pavojaus žmonių sveikatai, ir kuriuose buvo taikomi procesai ar būdai, galintys pakenkti aplinkai. Taip

19 — Sprendimai *Belgija ir Forum 187 / Komisija* (C-182/03 ir C-217/03, EU:C:2006:416, 147 punktas), *Masdar (UK) / Komisija* (C-47/07 P, EU:C:2008:726, 81 punktas) ir *Kahla / Thüringen Porzellan / Komisija* (C-537/08 P, EU:C:2010:769, 63 punktas).

20 — Sprendimai *Kahla / Thüringen Porzellan / Komisija* (C-537/08 P, EU:C:2010:769, 63 punktas) ir *AJD Tuna* (C-221/09, EU:C:2011:153, 72 punktas).

21 — Sprendimai *Bosch* (135/77, EU:C:1978:75, 4 punktas), *Komisija / Liuksemburgas* (C-526/08, EU:C:2010:379, 29 punktas) ir *Komisija / Vokietija* (C-95/12, EU:C:2013:676, 40 punktas).

pat egzistavo daugybė vietų, kuriose atliekos buvo šalinamos nekontroliuojamai [22]. Taip pat daug sąvartynų veikė be kompetentingų institucijų išduoto leidimo [23]. Galiausiai, Teisingumo Teismas nustatė, kad Italijoje buvo mažiausiai 700 nekontroliuojamų nelegalių sąvartynų su pavojingomis atliekomis [24].

i) Dėl tebenaudojamų sąvartynų skaičiaus

45. Komisija iš pradžių tvirtino, kad suėjus jos nustatytam terminui dar egzistavo mažiausiai 422 nelegalūs sąvartynai, tačiau, atsižvelgusi į atsiliepime į ieškinį pateiktus duomenis, dublike ji šį kaltinimą apribojo 37 sąvartynais, kurių uždarymas prieš sueinant terminui yra neįrodytas. Atsižvelgusi į triplike pateiktus duomenis, galiausiai ji pareiškė kaltinimą Italijai dėl dviejų nelegalių sąvartynų naudojimo.

46. Vienas iš jų – tai „laukinis“ sąvartynas *Matera / Altamura Sgarrone* prie Apulijos ir Bazilikatos ribos, kitas – buvęs savivaldybės sąvartynas *Reggio Calabria / Malderiti* Kalabrijoje.

47. Dar atsiliepime į ieškinį [25] Italija šiuos sąvartynus buvo įtraukusi į savo sąrašus nenurodydama, kada jie buvo uždaryti, ir ten netgi įrašiusi pastabas apie planuojamas sanavimo priemones. Tačiau triplike [26] Italija paaiškino, kad tariamo sąvartyno *Matera / Altamura Sgarrone* vietoje, patikrinus iš naujo, neįmanoma rasti jokio buvusio sąvartyno. O dėl tariamo sąvartyno *Reggio Calabria / Malderiti* Italija pranešė, kad ten anksčiau iš tiesų buvo išmetamos atliekos, tačiau jos jau seniai pašalintos.

48. Tačiau vertinant, ar suėjus Komisijos nustatytam terminui nelegalūs sąvartynai iš tiesų tebebuvo naudojami, šis argumentas neturi reikšmės. Pirma, šios naujos įžvalgos nepanaikina galimybės, kad sąvartynai anuomet dar buvo naudojami. Antra, Italija akivaizdžiai vengia pareikšti nuomonę dėl to, kiek šiuo momentu Sprendimas *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) buvo įvykdytas [27]. Vadinasi, Italija neužginčijo šių sąvartynų naudojimo suėjus terminui.

49. Taigi kaltinimas, kad suėjus Komisijos nustatytam terminui nelegalūs sąvartynai *Matera / Altamura Sgarrone* ir *Reggio Calabria / Malderiti* tebebuvo naudojami, yra pagrįstas.

ii) Dėl papildomų taisyklių ir kontrolės mechanizmų priėmimo

50. Tiesa, Komisija šiuo klausimu kritikuoja ir tai, kad Italija nepakankamai sugriežtino taisykles, turinčias užkirsti kelią nelegaliam atliekų išmetimui, ir atliekų priežiūrą, nors Italijos institucijos šiuo metu jau yra pranešusios apie atitinkamas reformas, kurių imtasi vykdant Sprendimą *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250).

51. Dėl šio kaltinimo galima pasakyti, kad Sprendime *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) buvo nustatyta, jog Italija bendrai ir nuolat nevykdo įsipareigojimų pagal atliekų teisę [28]. Atrodytų, kad, norint pradėti vykdyti šiuos įsipareigojimus, reikėtų imtis bendrų teisinio ar sisteminio pobūdžio priemonių. Jų ėmusis, ateityje galima būtų užkirsti kelią naujiems nelegaliems sąvartynams atsirasti.

52. Tačiau Teisingumo Teismas nenustatė, kad dėl įsipareigojimų nevykdymo būtina imtis tokio pobūdžio priemonių. Komisija taip pat nepateikia jokių pagrindų, kad jos reikalingos.

22 — 39 punktas.
23 — 42 punktas.
24 — 43 punktas.
25 — Atsiliepimo į ieškinį 2 priedas, 34 ir 74 punktai.
26 — 14 punktas.
27 — Atsiliepimo į ieškinį 8 punktas.
28 — 45 punktas.

53. Vien to, kad Italijos institucijos galbūt kurį laiką laikėsi nuomonės, jog būtinos tolesnės taisyklės ir sisteminės kontrolės priemonės, nepakanka, norint pagrįsti, kad tokios priemonės būtinos Sprendimui *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) įvykdyti. Tai pasakytina juo labiau, kad Italija šioje byloje tvirtina, jog šių planų tikslas nebuvo susijęs su pareiga įvykdyti teismo sprendimą.

54. Veikiau negalima atmesti galimybės, kad – kaip Italija ir tvirtina, – norint ateityje užkirsti kelią atliekų išmetimui nelegaliuose sąvartynuose, pakanka nuosekliai taikyti jau esamas taisykles. Šią prielaidą patvirtina ir tai, kad nagrinėjamoje byloje nebuvo teigta, jog tuo laikotarpiu yra atsiradusių naujų nelegalių sąvartynų.

55. Vargu, ar griežtos taisyklės ir įmantrios priežiūros sistemos garantuotai padės užkirsti kelią pavieniams atvejams, kurių gali pasitaikyti, pavyzdžiui, dėl nusikalstamų veiksmų. Jų pobūdis būtų visiškai kitas, nei Sprendime *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) nustatytas bendras ir nuolatinis įsipareigojimų nevykdymas.

56. Taigi šią ieškinio dalį reikia atmesti.

b) Dėl nelegalių sąvartynų sanavimo

57. Antrasis Komisijos rastas pažeidimas – neatliekamas uždarytų nelegalių atliekų sąvartynų, kuriuose iš dalies yra ir pavojingų atliekų, sanavimas. Komisija teigia, kad suėjus jos nustatytam terminui sanuoti reikėjo dar 422 sąvartynus.

58. Šis kaltinimas susijęs su sudėtingais klausimais. Pirmiausia reikia išsiaiškinti, ar Sprendime *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) buvo nustatyta pareiga sanuoti uždarytus nelegalius sąvartynus (žr. i dalį) ir kokią reikšmę šiuo atveju turi Direktyva dėl pavojingų atliekų (žr. ii dalį). Galiausiai reikia išsiaiškinti, kokiems sąvartynams taikoma pareiga įvykdyti teismo sprendimą (žr. iii dalį).

i) Dėl sanavimo pareigos apskritai

59. Italija nesutinka, kad Sprendime *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) apskritai buvo pareikalauta sanuoti uždarytus nelegalius atliekų sąvartynus.

60. Reikia pripažinti, kad nei rezoliucinėje Sprendimo *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) dalyje, nei motyvuojamojoje dalyje nėra aiškiai nustatyta, kad neatliekamas nelegalių sąvartynų sanavimas įeina į konstatuotus pažeidimus. Tačiau sprendime užfiksuota, kad Komisija argumentuodama kritikavo ir tai, kad iki šiol neatliekamas nelegalių sąvartynų sanavimas[29]. Teisingumo Teismas šio argumento neatmetė – priešingai, jis Komisijos ieškinį visiškai patenkino.

61. Be to, dėl kaltinimo, kad buvo pažeistas Atliekų direktyvos 8 straipsnis, Sprendimo *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) 41 punkte yra nustatyta, jog buvo įrodyta, kad Italijos institucijos neužtikrino, jog atliekų turėtojai patys jas šalintų ar panaudotų arba kad jas sutvarkytų surinkėjas ar už šias operacijas atsakinga įmonė, kaip reikalauja direktyvos nuostatos. Pasitelkus cituotus dokumentus[30], matyti, kad Teisingumo Teismas šią išvadą grindžia tuo, jog tam tikri sąvartynai Umbrijos ir Apulijos regionuose vis dar nebuvo sanuoti.

29 — Pirmiausia 10 ir 12 punktai.

30 — Italijos tripliko byloje C-135/05 priedų p. 412–422.

62. Tai, kad senosios Atliekų direktyvos 8 straipsnyje yra nustatyta pareiga sanuoti nelegalius sąvartynus, Teisingumo Teismas jau yra konstatavęs anksčiau. Juk nelegalaus sąvartyno operatorius, priimdamas atliekas, tampa šių atliekų turėtoju. Tai reiškia, kad pagal minėtą nuostatą valstybė narė privalo dėl šio operatoriaus imtis priemonių, reikalingų norint perduoti šias atliekas privačiam ar viešam jų surinkėjui arba šalintojui tuo atveju, jei šis operatorius pats negali užtikrinti, kad jos būtų panaudotos arba pašalintos [31].

63. Taigi bent jau nustatytas įsipareigojimų nevykdymas pagal senosios Atliekų direktyvos 8 straipsnį apima ir tai, kad nelegalūs atliekų sąvartynai nebuvo sanuoti.

64. Tiesa, Komisija tvirtina, kad senosios Atliekų direktyvos 8 straipsnio pažeidimas yra problema tik dėl abiejų sąvartynų, dėl kurių uždarymo vyksta ginčas [32]. Tačiau įtraukus jos argumentus į bendrą kontekstą, matyti, kad ji nėra atsisakiusi savo ieškinio dalies, kurioje tvirtina, kad 8 straipsnis buvo pažeistas dėl to, kad iki šiol neatliktas nelegalių sąvartynų sanavimas. Juk ji ir toliau aiškiai reikalauja atlikti sanavimą, ir Italija neabejotinai tai supranta. Todėl pripažinimas, kad Sprendimas *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250), kiek jis susijęs su 8 ir 9 straipsniais, yra įvykdytas, galioja tik kalbant apie šių nuostatų pažeidimą nepakankamai užkertant kelią nelegaliems sąvartynams ar juos naudojant.

65. Be to, sprendžiant iš kai kurių sprendimų, kurie Teisingumo Teismui pateikti tik prancūzų kalba ir proceso kalba, pareiga sanuoti nelegalius sąvartynus įtvirtinta ir senosios Atliekų direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje, kurios pažeidimą Komisija taip pat yra įžvelgusi. Šiuos sprendimus Teisingumo Teismas yra priėmęs nagrinėdamas atvejus, kuriais buvo aišku, kad nelegaliai išmetamos atliekos kelia pavojų aplinkai [33], o tam pagal 4 straipsnio 1 dalį turi būti užkirstas kelias. Vėliau jis rėmėsi samprotavimu, kad pavojų aplinkai kelia jau pats faktas, kad atliekos išmetamos (nelegaliame) sąvartyne [34]. Todėl logiška, jog tam, kad būtų įvykdyti 4 straipsnio 1 dalies reikalavimai, nepakanka nelegalų sąvartyną uždaryti arba nelegaliai išmestas atliekas užversti žemėmis ir skalda [35]. Kaip teisingai pažymi Komisija, veikiau reikia bent jau ištirti, ar uždarytas nelegalus sąvartynas nekelia pavojaus aplinkai ar sveikatai. Jei kelia, jį reikia sanuoti.

66. Taigi reikia konstatuoti, kad Sprendime *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) nustatytas įsipareigojimų neįvykdymas pagal senosios Atliekų direktyvos 4 straipsnio 1 dalį ir 8 straipsnį pagrindžia pareigą ištirti, ar būtina sanuoti nelegalius atliekų sąvartynus, ir, jei reikia, juos sanuoti.

67. Šią išvadą patvirtina ir tai, kad Italija dar byloje C-135/05 ir šioje byloje teikė duomenis dėl atliekų sąvartynų sanavimo. Todėl ši valstybė narė negali teigti nežinojusi, kad nagrinėjama byla apima ir sąvartynų sanavimą.

ii) Dėl Direktyvos dėl pavojingų atliekų 2 straipsnio 1 dalies

68. Sprendime *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) konstatuotas įsipareigojimų neįvykdymas pagal Direktyvos dėl pavojingų atliekų 2 straipsnio 1 dalį papildo sanavimo pareigą specifinėmis pareigomis, susijusiomis su pavojingomis atliekomis.

31 — Sprendimai *Komisija / Italija* (*San Rocco*, C-365/97, EU:C:1999:544, 108 punktas), *Komisija / Italija* (C-383/02, EU:C:2004:501, 40, 42 ir 44 punktai), *Komisija / Italija* (C-447/03, EU:C:2004:751, 27, 28 ir 30 punktai), *Komisija / Airija* (C-494/01, EU:C:2005:250, 181 punktas) ir *Komisija / Portugalija* (C-37/09, EU:C:2010:331, 54–55 punktai).

32 — Žr. šios išvados 47–50 punktus.

33 — Sprendimai *Komisija / Italija* (C-383/02, EU:C:2004:501, 32 ir 36 punktai) ir *Komisija / Italija* (C-447/03, EU:C:2004:751, 19–24 punktai).

34 — Sprendimai *Komisija / Ispanija* (C-361/05, EU:C:2007:298, 20 punktas) ir *Komisija / Portugalija* (C-37/09, EU:C:2010:331, 37 punktas).

35 — Sprendimas *Komisija / Ispanija* (C-361/05, EU:C:2007:298, 24 ir 26 punktai), patikslinta Sprendime *Komisija / Portugalija* (C-37/09, EU:C:2010:331, 37 punktas).

69. Šiuo klausimu pirmiausia reikėtų priminti, kad esminės su atliekų teise susijusios pareigos, įtvirtintos Atliekų direktyvoje (įskaitant sanavimo pareigą), Direktyvoje dėl pavojingų atliekų ne reglamentuojamos iš naujo, o, kaip nustatyta jos 1 straipsnio 2 dalyje, taikomos ir pavojingoms atliekoms. Vadinasi, ir nelegalūs sąvartynai, kuriuose yra pavojingų atliekų, pagal Atliekų direktyvą privalo būti sanuojami.

70. Tiesa, iš Direktyvos dėl pavojingų atliekų gali kilti daugiau pareigų. Pavyzdžiui, jos 2 straipsnio 1 dalyje reikalaujama, kad pavojingos atliekos būtų identifikuojamos ir registruojamos.

71. Jei nelegaliai išmestos pavojingos atliekos nebuvo identifikuotos ir užregistruotos, tą būtina padaryti sąvartyną sanuojant. Paprastai sanavimo imamasi tik identifikavus pavojingas atliekas – t. y. patikimai nustačius, kaip reikia sanuoti, kad sanuojant nekiltų papildomo pavojaus aplinkai ir žmonių sveikatai.

iii) Dėl sanuotinų sąvartynų

72. Bylos dalyvės taip pat nesutaria, kuriems sąvartynams taikoma sanavimo pareiga. Tai iš esmės susiję su klausimu, ar teismo sprendime įsipareigojimų neįvykdymo apimtis apibrėžta pakankamai tiksliai, kad būtų galima jį įgyvendinti pagal SESV 260 straipsnį. Juk nei sprendimo rezoliucinėje dalyje, nei motyvuojamojoje dalyje nėra sanuotinų sąvartynų sąrašo.

73. Tokį sąrašą geriausiu atveju būtų galima sudaryti netiesiogiai pagal bylos C-135/05 medžiagą. Jį sudarant lemiamą reikšmę turėtų Komisijos tiesiogiai arba netiesiogiai įvardyti sąvartynai. Daugeliui regionų svarbiausia būtų Italijos 2002 m. spalio 22 d. *Corpo forestale dello Stato* (Nacionalinės miškų administracijos) ataskaita, kuria Komisija grindė savo ieškinį. Šioje ataskaitoje buvo nurodyti paprastą statusą turinčių Italijos regionų, t. y. visų regionų, išskyrus Aostos Slėnio, Friulio-Venecijos Džulijos, Sardinijos, Sicilijos ir Trentino-Alto Adidžės regionus, miškų ir kalnų teritorijose esantys nelegalūs sąvartynai.

74. Tačiau sudarytas sąrašas greičiausiai neapimtų visų sąvartynų, kuriuos sanuoti Komisija reikalauja šioje byloje. Italija, gavusi Teisingumo teismo klausimą, pateikė sąrašą, kuriame Komisijos išvardytas 71 sąvartynas, nenagrinėtas byloje C-135/05.

75. Komisija neteigia, kad šie sąvartynai buvo išvardyti nagrinėjant bylą C-135/05. Ji aiškiai kalba tik apie du sąvartynus, dėl kurių egzistavimo nesutariama [36]. Tačiau iš jos argumentų akivaizdžiai matyti, kad ji ir toliau laikosi reikalavimo, jog ir likę 69 sąvartynai privalo būti sanuojami. 44 iš šių sąvartynų yra regionuose, kuriuos ištyrė *Corpo forestale dello Stato*, likę 25 – regionuose, kurie nepriklauso *Corpo forestale dello Stato* kompetencijai, daugiausia Sicilijoje ir Sardinijoje. Todėl abejotina, kad Komisija pirmiausia šiuos pastaruosius sąvartynus būtų įvardijusi nagrinėjant bylą C-135/05.

76. Tačiau Teisingumo Teismo išvadų Sprendime *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) tikslas nėra nustatyti, ar (ir kaip) tam tikri sąvartynai buvo įvardyti šioje byloje. Byloje C-135/05 Italija jau yra nesėkmingai tvirtinusi, kad Komisijos reiškiami kaltinimai įsipareigojimų neįvykdymu pernelyg bendri ir nekonkretūs. Tačiau Teisingumo Teismas pabrėžė, kad Komisija gali kritikuoti bendrą administracinę praktiką, kuri yra pasikartojančio ir nuolatinio Sąjungos teisės pažeidimo priežastis [37]. Šio sprendimo 45 punkte jis logiškai konstatavo, kad Italija bendrai ir nuolat nevykdė įsipareigojimų pagal atliekų teisę. Įvairius pažeidimus jis pagrindė ne išsamia nagrinėtų atvejų analize, o tik kaip pavyzdžius nurodė situacijas tam tikruose regionuose [38].

36 — Žr. šios išvados 47 punktą.

37 — Sprendimo *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) 18–22 punktai.

38 — 32 punktas ir 39–44 punktai.

77. Vadinasi, Sprendime *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) konstatuoti Sąjungos teisės, pirmiausia Atliekų direktyvos 4 ir 8 straipsnių ir Direktyvos dėl pavojingų atliekų 2 straipsnio 1 dalies, pažeidimai yra platesnio pobūdžio, nei Teisingumo Teismui nurodyti konkretūs atvejai [39]. Veikiau Teisingumo išvadą reikia suprasti taip, kad Italija ilgesnį laiką visoje savo valstybės teritorijoje nesiėmė priemonių nelegaliems sąvartynams sanuoti, t. y. minėtose nuostatose nustatyta tvarka pašalinti nelegaliai išmestas atliekas. Šios netvarkos priežastis – nepakankamos Italijos pastangos užkirsti kelią nelegalių sąvartynų naudojimui.

78. Tačiau kyla klausimas, kokiu mastu tokia išvada apie bendrą ir nuolatinį įsipareigojimų nevykdymą, kuris neapsiriboja Teisingumo Teismui (pavyzdžiui) pateiktais konkrečiais atvejais, pagal SESV 260 straipsnio 1 dalį įpareigoja valstybę narę imtis priemonių, kurios gali būti įgyvendintos pagal 260 straipsnio 2 dalį.

79. Jei, taikant SESV 260 straipsnį, būtų reikalaujama tokio pat tikslumo kaip ir vykdomojo dokumento atveju, Sprendimo *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) dalies, kurioje kalbama apie sąvartynų sanavimą, ko gero, būtų neįmanoma įgyvendinti. Dėl piniginę prievolę pagrindžiančių vykdomųjų dokumentų, kaip jie suprantami pagal EEB sutarties 192 ir 187 straipsnius (dabar SESV 280 ir 299 straipsniai), Teisingumo Teismas, nepaisydamas perskaičiavimo galimybės, netgi neleido juose nurodyti tuomet egzistavusių Europos apskaitos vienetų, nes jie gali būti įvykdyti naudojant tik vieną nacionalinę valiutą [40]. Tačiau jei nei Sprendime, nei bylos C-135/05 medžiagoje nėra konkrečiai nurodyta, kuriuos sąvartynus reikia sanuoti, atrodo, kad sprendimo įvykdyti neįmanoma.

80. Tačiau SESV 260 straipsniui panašių reikalavimų kelti negalima [41]. Tai rodo jau vien tai, kad pagal SESV 258 straipsnį vykdytini sprendimai yra tik konstatuojamojo pobūdžio. Todėl, išskyrus bylinėjimosi išlaidų dalį, juose nebūna nurodyta jokių konkrečių priemonių, kurių valstybė privalo imtis, kad įvykdytų neįvykdytus įsipareigojimus pagal Sąjungos teisę. Veikiau šiuose sprendimuose valstybėms narėms paprastai paliekama didelė diskrecija juos įvykdyti.

81. Todėl kriterijus veikiau turėtų būti teisingo bylos nagrinėjimo principas, kuris turi būti prieinamas kiekvienai Sąjungos teismo nagrinėjamos bylos šaliai, nesvarbu, koks jos teisinis statusas [42]. Tam, kad būtų įvykdyti su juo susiję reikalavimai, svarbu, jog šalys žinotų tiek faktines, tiek teisines bylos aplinkybes, nuo kurių priklauso proceso baigtis, ir galėtų pagal rungimosi principą dėl jų pareikšti savo poziciją [43]. Todėl kiekviename teismo sprendime turi būti nurodyti motyvai, kad atsakovas galėtų suprasti, kodėl jis pralaimėjo bylą [44]. Tačiau pareigos motyvuoti apimtis gali skirtis atsižvelgiant į aptariamo teismo sprendimo pobūdį ir, įvertinus visą procesą ir visas reikšmingas aplinkybes, ji turi būti analizuojama paisant procesinių garantijų, kurias apima šis sprendimas [45].

82. Reikalavimai motyvuoti iš dalies siejami su dėl įsipareigojimų neįvykdymo pradėtoje procedūroje neturinčia reikšmės galimybe toliau apskųsti sprendimą teismine tvarka [46]. Tačiau ir dėl įsipareigojimų neįvykdymo pradėtoje procedūroje sprendimas privalo būti bent jau pakankamai aiškus, kad atitinkama valstybė narė galėtų nustatyti, kokias negeroves ji privalo pašalinti, kad jį įvykdytų. Taip pat ji turi galėti įrodyti Komisijai, kad sprendimą įvykdė.

39 — Žr. Sprendimą *Komisija / Vokietija* (C-160/08, EU:C:2010:230, 110 punktas).

40 — Sprendimas *Société anonyme Générale sucrière / Komisija* (41/73, 43/73 ir 44/73, EU:C:1977:41, 14–15 punktai).

41 — Žr. Sprendimą *Komisija / Prancūzija* (C-304/02, EU:C:2005:444, pirmiausia 91 punktas).

42 — Žr. Sprendimą *Komisija / Airija ir kt.* (C-89/08 P, EU:C:2009:742, 53 punktas).

43 — Sprendimas *Komisija / Airija ir kt.* (C-89/08 P, EU:C:2009:742, 56 punktas).

44 — Sprendimas *Trade Agency* (C-619/10, EU:C:2012:531, 53 punktas).

45 — Sprendimas *Trade Agency* (C-619/10, EU:C:2012:531, 60 punktas).

46 — Kaip pavyzdys paminėtinas Sprendimas *Trade Agency* (C-619/10, EU:C:2012:531, 53 ir 60 punktai).

83. Tačiau reikalavimai, kad teismo išvados būtų tikslios, nereiškia, jog nustatyta bendra ir nuolatinė praktika nereikalauja imtis jokių veiksmų. Antraip tokios išvados, kurių galimybę Teisingumo Teismas pripažįsta nusistovėjusioje praktikoje[47], netektų praktinio veiksmingumo. Jos tebūtų tik deklaratyvaus pobūdžio.

84. Be to, tokias daugiau abstrakčias išvadas, konkrečiai neįvardijant visų susijusių pavienių atvejų, teismui tenka daryti dar ir dėl atitinkamos valstybės narės elgesio. Ji iš pradžių taikstosi su bendru ir nuolatiniu Sąjungos teisės pažeidimu ir galiausiai, dėl tokio pažeidimo gavusi pirmąjį ieškinį, ikiteisminės procedūros metu, pažeisdama lojalaus bendradarbiavimo pareigą, neinformuoja Komisijos išsamiai ir tiksliai apie negerovės mastą. Tačiau jei iš Komisijos vis tiek būtų reikalaujama, neturint konkrečių įgaliojimų, pačiai atlikti tyrimą, tiksliai įvardyti Sąjungos teisės pažeidimą, kad vėliau būtų galima išsireikalauti jį nutraukti, tai leistų valstybei narei iš Sąjungos teisės pažeidimo išpešti papildomos naudos.

85. Galiausiai pažymėtina ir tai, kad Teisingumo Teismas bent jau dar vienoje panašioje byloje pritaikė anuomet galiojusį EB 228 straipsnį (po pakeitimo dabar SESV 260 straipsnis). Prancūzija buvo pripažinta neįvykdžiusi įsipareigojimų dėl to, kad nepakankamai kontroliavo žvejybos veiklą, ir tai buvo susiję su nuolatiniais, struktūriniais trūkumais taikant Sąjungos teisę[48], ir Teisingumo Teismas dėl jų pašalinimo nieko konkretaus nenustatė.

86. Vadinasi, pakanka, jei valstybė narė, remdamasi sprendimu (jei reikia, po jo išaiškinimo pagal Statuto 43 straipsnį), gali suprasti, kokių priemonių reikia imtis, kad jis būtų įvykdytas.

87. Sprendimas *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250), kiek jame kalbama apie pareigą sanuoti sąvartynus, šiuos reikalavimus atitinka. Kaip jau minėta[49], Italija, kaip procese dalyvaujanti šalis, iš sprendimo ir bylos medžiagos galėjo matyti, kad sprendimas apima ir uždarytų nelegalių sąvartynų sanavimą. Šie sąvartynai galėjo būti tik sąvartynai, kurių naudojimui Italija, bendrai ir nuolat pažeisdama senosios Atliekų direktyvos 4, 8 ir 9 straipsnius ir iš dalies Direktyvos dėl pavojingų atliekų 2 straipsnio 1 dalį, anksčiau neužkirto kelio. Juk būtinybė šiuos sąvartynus sanuoti yra jų naudojimo pasekmė[50].

88. Be to, Italijai visuomet buvo žinoma šios pareigos apimtis. Todėl dar nagrinėjant bylą C-135/05 ir vėliau šios bylos ikiteisminės procedūros metu ši valstybė narė identifikavo uždarytus sąvartynus, kuriuos reikia sanuoti.

89. Pirmiausia iš Italijos pranešimų Komisijai matyti, kad 2009 m. rugsėjo 30 d., suėjus pagrįstoje nuomonėje nurodytam terminui, nuo 368[51] iki 422 nelegalių sąvartynų[52] dar nebuvo sanuota. Mažiausiai 15[53] galbūt ir 23[54] šių sąvartynų, kaip ikiteisminės procedūros metu nurodė Italija, buvo pavojingų atliekų. Taigi tuo momentu teismo sprendimas, kiek jame kalbama apie sąvartynų sanavimą, dar nebuvo įvykdytas. To pakanka, kad būtų vėl pripažintas įsipareigojimų neįvykdymas pagal SESV 260 straipsnio 2 dalį.

47 — Žr., pavyzdžiui, sprendimus *Komisija / Prancūzija* (21/84, EU:C:1985:184, 13 punktas), *Komisija / Vokietija* (C-387/99, EU:C:2004:235, 42 punktas), *Komisija / Airija* (C-494/01, EU:C:2005:250, 28 punktas) ir *Komisija / Vokietija* (C-160/08, EU:C:2010:230, 106 punktas).

48 — Sprendimas *Komisija / Prancūzija* (C-304/02, EU:C:2005:444, pirmiausia 52 ir 60 punktai).

49 — Žr. šios išvados 77–78 punktus.

50 — Nereikia priimti sprendimo dėl to, ar Komisija netgi dabar galėtų įvardyti kitus sąvartynus arba ateityje vėl pradėti procedūrą pagal SESV 260 straipsnį dėl iki šiol nežinomų nelegalių sąvartynų. Tiesa, tokiems papildomiems sąvartynams Sprendimas *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) galėtų būti taikomas bent jau tuo atveju, jei jų atsirado dar dėl šiame sprendime konstatuotos bendros ir nuolatinės praktikos naudoti nelegalius sąvartynus. Tačiau naujų pavienių konkrečių atvejų, kurių atsirado, nors iš principo buvo tinkamai įgyvendinama atliekų teisė ir pakankama infrastruktūra, gali pasitaikyti bet kur ir nebūtų bendro ir nuolatinio Sąjungos teisės pažeidimo, kritikuoto teismo sprendime, išraiška.

51 — 2009 m. spalio 30 d. pranešimas.

52 — 2009 m. spalio 1 d. pranešimas.

53 — 2009 m. spalio 1 d. pranešimas.

54 — 2009 m. spalio 30 d. pranešimas.

c) Dėl naujo leidimo toliau eksploatuoti sąvartynus pagal Sąvartynų direktyvą

90. Sprendime *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) taip pat buvo konstatuota, kad buvo pažeisti Sąvartynų direktyvos 14 straipsnio a–c punktai. Šioje nuostatoje reglamentuojamos sąlygos, kuriomis galima toliau eksploatuoti sąvartynus, kuriems, suėjus šios direktyvos perkėlimo į nacionalinius teisės aktus terminui, t. y. 2001 m. liepos 16 d., jau buvo išduoti leidimai arba kurie jau buvo eksploatuojami.

91. Pagal Sąvartynų direktyvos 14 straipsnio a punktą sąvartyno operatorius vėliausiai iki 2002 m. liepos 16 d. turi parengti ir pateikti kompetentingai institucijai tvirtinti sąvartyno sutvarkymo planą. Kaip numatyta b punkte, institucija šio plano pagrindu nusprendžia, ar sąvartynas gali tęsti veiklą, ar jį reikia uždaryti. Pagal c punktą institucija, nusprendusi leisti toliau eksploatuoti sąvartyną, turi patvirtinti būtinus darbus ir nustatyti pereinamąjį laikotarpį planui įvykdyti; šis laikotarpis negali trukti ilgiau nei iki 2009 m. liepos 16 d.

92. Nenugінčytu Komisijos teigimu, suėjus pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui to nebuvo atlikta mažiausiai dėl 93 sąvartynų. Tai buvo 69 sąvartynai devyniuose regionuose – apie juos Italija pranešė Komisijai atsakydama į pagrįstą nuomonę – ir dar 24 sąvartynai Apulijos regione – apie juos Italija Komisiją informavo vėliau. Taigi ir šiuo aspektu Sprendimas *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) suėjus terminui nebuvo įvykdytas.

d) Tarpinė išvada

93. Taigi Italijos Respublika, per Europos Komisijos pagrįstoje nuomonėje nustatytą terminą (iki 2009 m. rugsėjo 30 d.) nesiėmusi visų priemonių Sprendimui *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) įvykdyti, neįvykdė įsipareigojimų pagal Atliekų direktyvos 4, 8 ir 9 straipsnius, Direktyvos dėl pavojingų atliekų 2 straipsnio 1 dalį, Sąvartynų direktyvos 14 straipsnį ir pagal SESV 260 straipsnio 1 dalį.

C – *Dėl procedūros prieš Graikiją*

94. Procedūros prieš Graikiją dalykas yra labiau apibrėžtas nei procedūros prieš Italiją. Sprendime *Komisija / Graikija* (EU:C:2005:592) Teisingumo Teismas konstatavo tik tai, kad buvo neįvykdyti įsipareigojimai pagal senosios Atliekų direktyvos 4, 8 ir 9 straipsnius.

95. Bylos dalyvės sutaria, kad šis įsipareigojimų neįvykdymas susijęs ir su nelegalių sąvartynų naudojimu, ir su jų sanavimu.

96. Reikšmingas laiko momentas paaiškėja iš 2010 m. spalio 29 d. papildomo prašymo pareikšti pastabas, kuriame Komisija nustatė terminą – 2010 m. gruodžio 29 d.

97. Kadangi naujosios Atliekų direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminas pasibaigė 2010 m. gruodžio 12 d., kalbant apie tai, ar tebeegzistuoja pareiga įvykdyti Sprendimą *Komisija / Graikija* (EU:C:2005:592), svarbiausią reikšmę turi klausimas, ar į naująją direktyvą buvo perimti senosios Atliekų direktyvos 4, 8 ir 9 straipsniai.

98. Tai iš principo buvo padaryta naujosios Atliekų direktyvos 13 straipsniu, 36 straipsnio 1 dalimi, 15 straipsnio 1 dalimi ir 23 straipsniu, kuriuose buvo atlikti tik neesminiai pakeitimai.

99. Sanavimo pareiga iš esmės nekvestionuojama ir naujosios Atliekų direktyvos 2 straipsnio 1 dalies b punkte. Ši nuostata papildė atliekų direktyvą reglamentuodama, kad Atliekų direktyva netaikoma žemei (vietoje), įskaitant neiškastą užterštą dirvožemį. Tačiau nelegaliai išmestos atliekos nėra nei žemė, nei jos yra vietoje (*in situ*), t. y. savo pirmykštėje vietoje [55]. Antraip būtų plačiai atvertos durys apeiti atliekų teisę išmetant atliekas nelegaliai. Todėl pagal atliekų teisę gali būti tebereikalaujama šias atliekas pašalinti.

100. Taigi suėjus Komisijos nustatytam terminui Sprendimas *Komisija / Graikija* (EU:C:2005:592) tebebuvo vykdytinas.

101. Iš šalių pateiktų argumentų neaišku, kiek Sprendimas *Komisija / Graikija* (EU:C:2005:592) 2010 m. gruodžio 29 d. buvo įvykdytas. Tiesa, praėjus šešiems mėnesiams Graikija pranešė, kad dar tebenaudojami 82 nelegalūs sąvartynai ir dar reikia sanuoti 596 uždarytus legalius sąvartynus.

102. Vadinasi, Graikijos Respublika, per Europos Komisijos papildomame prašyme pareikšti pastabas nustatytą terminą (iki 2010 m. gruodžio 29 d.) nesiėmusi visų priemonių Sprendimui *Komisija / Graikija* (EU:C:2005:592) įvykdyti, neįvykdė įsipareigojimų pagal Atliekų direktyvos 4, 8 ir 9 straipsnius ir SESV 260 straipsnio 1 dalį.

D – *Dėl piniginių baudų*

103. Teisingumo Teismas turi kiekvienoje byloje ir, atsižvelgdamas į nagrinėjamos bylos aplinkybes ir, jo manymu, į reikalingą įtikinimo ar atgrasymo lygį, nustatyti tinkamas pinigines baudas, kad būtų kuo greičiau įvykdytas sprendimas, kuriuo prieš tai buvo pripažintas įsipareigojimų neįvykdymas, ir užkirstas kelias pakartoti panašius Sąjungos teisės pažeidimus [56].

104. Komisijos pasiūlymai šiuo klausimu negali įpareigoti Teisingumo Teismo ir tėra naudinga gairė. Be to, nors gairės, kaip antai numatytos Komisijos komunikatuose, ir neįpareigoja Teisingumo Teismo, jos padeda užtikrinti šios institucijos veiksmų skaidrumą, nuspėjamumą ir teisinį saugumą [57].

1. Dėl periodinės baudos

105. Galimas periodinės baudos pagal SESV 260 straipsnį skyrimas iš principo yra pateisinamas tik tiek, kiek tęsiasi iš ankstesnio Teisingumo Teismo sprendimo neįvykdymo kylantis pažeidimas [58].

106. Todėl periodinės baudos negalima pateisinti tik kol kas konstatuotu nepakankamu Teisingumo Teismo sprendimų įvykdymu suėjus Komisijos nustatytam terminui. Veikiau reikia papildomai patikrinti, ar tuo momentu, kai Teisingumo Teismas priima sprendimą, ankstesni jo sprendimai vis dar nėra iki galo įvykdyti.

107. Ir šiuo atveju laikyti, kad įsipareigojimai ir toliau nevykdomi, galima tik tuomet, jei pažeistos nuostatos, nepaisant vėliau pakeistų atliekų teisės aktų, iš esmės vis dar tebegalioja ir tuo metu, kai Teisingumo Teismas priima sprendimą.

55 — Žr. 2009 m. liepos 16 d. *Verwaltungsgericht Aachen* nutartį (9 L 153/09, *Juris*, 17–21 punktai).

56 — Sprendimas *Komisija / Italija* (C-496/09, EU:C:2011:740, 36 punktas).

57 — Sprendimai *Komisija / Portugalija* (C-70/06, EU:C:2008:3, 34 punktas), *Komisija / Graikija* (C-369/07, EU:C:2009:428, 112 punktas), *Komisija / Italija* (C-496/09, EU:C:2011:740, 37 punktas) ir *Komisija / Belgija* (C-533/11, EU:C:2013:659, 64 punktas).

58 — Sprendimai *Komisija / Prancūzija* (C-121/07, EU:C:2008:695, 27 punktas), *Komisija / Graikija* (C-369/07, EU:C:2009:428, 59 punktas), *Komisija / Italija* (C-496/09, EU:C:2011:740, 42 punktas), *Komisija / Ispanija* (C-610/10, EU:C:2012:781, 96 punktas) ir *Komisija / Liuksemburgas* (C-576/11, EU:C:2013:773, 43 punktas).

108. Kalbant apie procedūrą prieš Graikiją, niekas nesikeičia, nes, pirmiau atliekant Teisingumo Teismo sprendimo įvykdymo suėjus Komisijos nustatytam terminui vertinimą, jau buvo taikytina naujoji Atliekų direktyva [59].

109. Šiek tiek platesnės apimties procedūroje prieš Italiją iki šiol reikėjo atsižvelgti tik į suvestinės redakcijos Atliekų direktyvą [60]. Tačiau iš aptariant procedūrą prieš Graikiją pateiktų samprotavimų matyti, kad naujojoje Atliekų direktyvoje nekvestionuojama iš senosios Atliekų direktyvos kildinama sanavimo pareiga. Be to, naujosios Atliekų direktyvos 35 straipsnyje išsaugota pareiga, kuri buvo įtvirtinta Direktyvos dėl pavojingų atliekų 2 straipsnio 1 dalyje: jame reikalaujama, kad 23 straipsnyje nurodytos įstaigos ar įmonės, t. y., be kita ko, ir atliekų sąvartynų operatoriai, chronologine tvarka registruotų pavojingų atliekų kiekį, pobūdį ir kilmę. Taigi ir šis įsipareigojimas dar turi būti įgyvendintas.

a) Dėl bylos C-196/13, *Komisija / Italija*

110. Norint priimti sprendimą dėl periodinės baudos skyrimo Italijai, pirmiausia reikia įvertinti, kokiu mastu įsipareigojimai ir toliau yra nevykdomi suėjus Komisijos nustatytam terminui. Paskui reikia nustatyti jos formą, pirmiausia tai, ar ji skirtina kaip nekintanti suma, ar turi mažėti proporcingai sprendimo įgyvendinimui, taip pat bazinį tarifą ir baudos išnykimo sąlygas.

i) Dėl toliau nevykdomų įsipareigojimų

111. Tuo metu, kai įvyko Teisingumo Teismo posėdis, didžioji įsipareigojimų dalis neginčijamai vis dar nebuvo įvykdyta, tačiau du epizodus, dėl kurių Italija triplike pateikia naujų įžvalgų, reikia išnagrinėti išsamiau.

– Dėl neginčijamų epizodų

112. Suėjus pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui, Italija buvo padariusi tam tikrą pažangą. Tačiau, kaip sutinka visos šalys, dar reikėjo sanuoti 196 sąvartynus: šis skaičius gautas iš 218 ieškinyje nurodytų sąvartynų atėmus 20 sąvartynų, kurių sanavimas, kaip tuo metu pripažino Komisija, buvo atliktas [61], ir du sąvartynus, kurie bus aptarti toliau. Nenuginčytais Komisijos duomenimis, 13 iš šių 196 sąvartynų yra pavojingų atliekų [62]. Be to, per teismo posėdį visi bylos dalyviai sutarė, kad šiuo metu tik dviem sąvartynams reikia naujo leidimo pagal Sąvartynų direktyvą.

– Dėl abiejų ginčytinų epizodų

113. Tačiau „laukinio“ sąvartyno *Matera / Altamura Sgarrone* Apulijos ir Bazilikatos pasienyje ir buvusio savivaldybės sąvartyno *Reggio Calabria / Malderiti* Kalabrijoje atvejus reikia išnagrinėti išsamiau.

59 — Žr. šios išvados 98 ir paskesnius punktus.

60 — Žr. šios išvados 42 punktą.

61 — 2014 m. gegužės 13 d. Komisijos atsakymo į Teisingumo teismo užklausą 8 punktas.

62 — Kalabrija: *Firmo / Sciolle*; Emilija-Romanija: *S. Giovanni, Persiceto / V. Samoggia 26 (sito Razzaboni)*; Lacijus: *Riano / Piana Perina*; Ligūrija: *Careare / Premara Paleta, La Spezia / Pitelli – discarica Ruffino Pitelli, La Spezia / Pitelli IPODEC* ir *Lerici / Pertusola*; Lombardija: *Mantova / Valdaro*; *Zanica / Ex cava Cuter*; Markė: *Ascoli Piceno / SGL Carbon*; Pjemontas: *Serravalle Scrivia / La Luminosa*; Umbrija: *Gualdo Tadino / Vigna Vecchia*; Sicilija: *Priolo Gargallo / Penisola Magnisi*.

114. Kaip jau minėta [63], šiuos sąvartynus Italija dar atsiliepime į ieškinį [64] buvo įtraukusi į sąrašus nenurodydama, kada jie buvo uždaryti, ir tuose sąrašuose netgi padariusi pastabas apie planuojamas sanavimo priemones. Tačiau triplike [65] Italija pareiškė, kad, patikrinus iš naujo, *Matera / Altamura Sgarrone* vietoje jokio buvusio sąvartyno nėra. O dėl tariamo sąvartyno *Reggio Calabria / Malderiti* Italija pranešė, kad ten anksčiau iš tiesų buvo išmetamos atliekos, tačiau jos jau seniai pašalintos.

Dėl tolesnio nelegalių sąvartynų naudojimo

115. Komisija kaltina Italiją, kad šiose abiejose vietose ir toliau naudojami nelegalūs sąvartynai, tačiau Italija dar atsiliepime į ieškinį tvirtino, kad nagrinėjamu momentu *nė vienas* iš šioje byloje minimų nelegalių sąvartynų nebuvo naudojamas.

116. Todėl Komisija privalo įrodyti, kad šie sąvartynai tebenaudojami. Ji remiasi tuo, kad Italija nepranešė, kada jie buvo uždaryti.

117. Tačiau nenurodyta uždarymo data neįrodo, kad abiejose vietose iš tiesų vis dar tebenaudojami nelegalūs sąvartynai.

118. Kadangi Komisija daugiau nepateikia jokių įrodymų, kad *Matera / Altamura Sgarrone* ir *Reggio Calabria / Malderiti* tebenaudojami nelegalūs sąvartynai, šią ieškinio dalį reikia atmesti.

Dėl būtinybės sanuoti abu sąvartynus

119. Tiesa, ginčas dėl abiejų epizodų susijęs ir su pareiga sąvartynus sanuoti.

120. Atsiliepime į ieškinį ir ikiteisminės procedūros metu Italija pripažino, kad buvusius nelegalius sąvartynus *Matera / Altamura Sgarrone* ir *Reggio Calabria / Malderiti* reikėjo sanuoti. Tačiau naujas Italijos argumentas yra tai, kad šie abu atvejai per klaidą pateko į sanuotinų buvusių sąvartynų sąrašą. Taigi Italija keičia gynybą.

121. Pagal Procedūros reglamento 127 straipsnio 2 dalį vykstant procesui negalima pateikti naujų pagrindų, išskyrus tuos atvejus, kai jie pagrindžiami teisinėmis ir faktinėmis aplinkybėmis, kurios tapo žinomos vykstant procesui.

122. Italija kaip tik ir remiasi tokiomis faktinėmis aplinkybėmis. Juk tai, kad abu sąvartynai iš tiesų neteisingai buvo įtraukti į sanuotinų sąvartynų sąrašą, paaiškėjo po patikrinimų vietoje, kurie buvo atlikti jau *po to*, kai buvo pateiktas atsiliepimas į ieškinį [66].

123. Ši nauja įžvalga liudija Italijos nesugebėjimą laiku iki galo išsiaiškinti visų aplinkybių – to pirmiausia reikalauja pareiga lojaliai bendradarbiauti su Komisija. Tačiau pagal Procedūros reglamento 127 straipsnio 1 dalį nedraudžiama keisti gynybos pagrindų vien dėl to, kad naujos faktinės aplinkybės turėjo būti žinomos jau anksčiau.

124. Toks kilniaširdiškas požiūris į naujus gynybos pagrindus bent jau nagrinėjamu atveju yra prasmingas. Jei Teisingumo Teismas, nepaisydamas Italijos naujų argumentų, pripažintų ją kalta dėl šių dviejų epizodų, kiltų praktinių sunkumų šį sprendimo punktą įvykdyti. Kaip Italijai įrodyti, kad šie tariami sąvartynai buvo sanuoti, jei jų iš tiesų nėra ar nebėra?

63 — Žr. šios išvados 47–50 punktus.

64 — Atsiliepimo į ieškinį 2 priedo 34 ir 74 punktai.

65 — 14 punktas.

66 — Šiuo klausimu šie argumentai skiriasi nuo gynybos argumentų, kurie buvo atmesti Sprendime *Komisija / Malta* (C-351/09, EU:C:2010:815, 23–24 punktai), nes šie gynybos argumentai buvo susiję su aplinkybėmis, kurios buvo žinomos dar prieš pateikiant atsiliepimą į ieškinį.

125. Todėl šis naujas gynybos argumentas yra priimtinas.

126. Triplike jis grindžiamas naujais įrodymais ar bent jau pasiūlymu pateikti įrodymus, t. y. naujesnių vietoje atliktų patikrinimų rezultatais. Pagal Procedūros reglamento 128 straipsnio 1 dalį šiame proceso etape dar galima pateikti naujų įrodymų ar pasiūlymų pateikti įrodymus, jei motyvuojama, kodėl buvo uždelsta juos pateikti. Ši sąlyga taip pat įvykdyta, nes uždelsta buvo dėl to, kad ši informacija buvo gauta atlikus naujesnius patikrinimus.

127. Gali būti, kad Komisiją šis argumentas nustebino, tačiau ji galėjo prašyti Teisingumo Teismo suteikti jai protingą terminą pačiai atlikti savo tyrimą.

128. Naujas Italijos gynybos argumentas taip pat yra pagrįstas.

129. Iš pirmo žvilgsnio gali atrodyti, kad, kaip pabrėžia Komisija, šis Italijos argumentas prieštarauja ankstesniems argumentams, todėl nelabai įtikina, pirmiausia turint galvoje numatytas sanavimo priemones. Juk šias priemones galima planuoti tik tuomet, jei sanuotini sąvartynai iš tiesų egzistuoja.

130. Kita vertus, nematyti, kodėl Italija šiame proceso etape Teisingumo Teismui ir Komisijai norėtų sąmoningai pateikti melagingą informaciją apie du iš beveik 200 konkrečių atvejų, kai šią informaciją greičiausiai gana lengvai galima paneigti. Nedidelėmis sąnaudomis būtų galima, pavyzdžiui, įvertinti palydovines atitinkamų sričių nuotraukas; taip pat ir išvyka į vietą nepareikalautų pernelyg didelių išlaidų. Tačiau Komisija nesistengė gauti tokių įrodymų, kad paneigtų naująjį Italijos argumentą.

131. Be to, negalima atmesti galimybės, kad valstybė narė, kurios teritorijoje egzistuoja keli šimtai nelegalių sąvartynų ir kuri privalo pašalinti su tuo susijusius Sąjungos atliekų teisės pažeidimus, padaro klaidų tuos sąvartynus registruodama ir šias klaidas pastebi gana vėlai. Komisija ikiteisminės procedūros metu, visų pirma gavusi atsakymą į pagrįstą nuomonę, pripažino, kad tokių klaidingos registracijos atvejų gali būti ir kad jie turi būti išbraukti iš sąrašų.

132. Todėl Komisijos teigimo, kad šis argumentas prieštarauja ankstesniems pranešimams, nepakanka Italijos argumentui užginčyti.

133. Kadangi per įsipareigojimų neįvykdymo procedūrą Komisija turi įrodyti nurodyto įsipareigojimo neįvykdymo buvimą[67], o ji šiuo klausimu nepateikia jokių kitų argumentų, neįmanoma nustatyti, kad vietovėse *Matera / Altamura Sgarrone* ir *Reggio Calabria / Malderiti* yra sanuotinų buvusių nelegalių sąvartynų.

134. Taigi ir šį Komisijos ieškinio byloje C-196/13 punktą reikia atmesti.

– Tarpinė išvada

135. Tačiau, kadangi, netgi nepaisant šių dviejų epizodų, esminės Sprendimo *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) dalys tuo metu, kai įvyko Teisingumo Teismo posėdis, iš esmės nebuvo visiškai įvykdytos, skirti Italijos Respublikai periodinę baudą yra iš principo tinkama finansinė priemonė paskatinti ją imtis būtinų priemonių užbaigti konstatuotą įsipareigojimų nevykdymą ir užtikrinti visišką sprendimo įvykdymą[68].

67 — Sprendimas *Komisija / Italija* (*Altamura*, C-179/06, EU:C:2007:578, 37 punktas).

68 — Žr. sprendimus *Komisija / Italija* (C-496/09, EU:C:2011:740, 45 punktas), *Komisija / Ispanija* (C-610/10, EU:C:2012:781, 114 punktas) ir *Komisija / Liuksemburgas* (C-576/11, EU:C:2013:773, 45 punktas).

ii) Dėl periodinės baudos formos: nekintanti ar mažėjanti suma?

136. Kalbant apie periodinės baudos formą, kyla klausimas, ar ji nustatytina kaip nekintanti suma, kurią Italijos Respublika turi mokėti, kol visiškai įvykdys Sprendimą *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250). Alternatyva – Komisijos siūloma mažėjanti suma, kuri būtų mažinama priklausomai nuo sprendimo vykdymo.

137. Argumentas skirti nekintančią sumą būtų tai, kad Teisingumo Teismas vykdytiname sprendime nustatė ne pavienius pažeidimus, o bendrą ir nuolatinį įsipareigojimų nevykdymą. Vieną įsipareigojimų neįvykdymą atitiktų viena fiksuoto dydžio periodinė bauda.

138. Tačiau pažymėtina, kad šio įsipareigojimų neįvykdymo išraiška yra įvairūs konkretūs atvejai, dėl kurių, norint įvykdyti sprendimą, reikia imtis individualių priemonių. Šis pasiskirstymas atsispindi jau vien iš to, kad, viena vertus, norint įvykdyti įsipareigojimus pagal Atliekų direktyvos 4 ir 8 straipsnius ir Direktyvos dėl pavojingų atliekų 2 straipsnio 1 dalį, būtina sanuoti uždarytus nelegalius sąvartynus, kita vertus, norint įvykdyti įsipareigojimus pagal Sąvartynų direktyvos 14 straipsnį, toliau eksploatuojamiems sąvartynams būtina gauti naują leidimą pagal šią direktyvą. Kalbant apie šiuos abu aspektus, kiekvienam konkrečiam susijusiam sąvartynui reikalingos individualios priemonės. Jau vien dėl tokio pareigos įvykdyti sprendimą nevienalytiškumo galima nustatyti sumą, mažėjančią priklausomai nuo sprendimo vykdymo[69].

139. Tačiau svarbiau yra tai, kad tik toks metodas gali užtikrinti, jog mokėtina periodinė bauda atitiks vis dar tebesitęsiantį Sprendimo *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) neįvykdymą. Fiksuoto dydžio suma, atitinkanti sprendimo įvykdymo stadiją jos skyrimo metu, Italijai padarius tolesnę pažangą vykdant sprendimą nebeatitiktų specifinių nagrinėjamo atvejo aplinkybių ir todėl nustotų būti proporcinga nustatytam įsipareigojimų neįvykdymui[70]. Tačiau pagal proporcingumo principą, priklausantį bendriesiems Sąjungos teisės principams, reikalaujama, kad Sąjungos institucijų (įskaitant ir Teisingumo Teismą) veiksmai neviršytų to, kas tinkama ir būtina nagrinėjamų teisės aktų teisėtiems tikslams pasiekti, todėl, kai galima rinktis iš kelių tinkamų priemonių, reikia taikyti mažiausiai suvaržančią, o sukelti nepatogumai neturi būti neproporcingi nurodytiems tikslams[71].

140. Dėl šios priežasties Teisingumo Teismas jau trijuose sprendimuose už panašų nevienalytį įsipareigojimų neįvykdymą skyrė mažėjančias periodines baudas. Šie atvejai buvo susiję su didelio maudyklų skaičiaus kokybe[72], su dideliam gavėjų skaičiui suteiktos pagalbos susigrąžinimu[73] ir su gyventojų prijungimu prie nuotekų valymo įrenginių[74].

141. Tačiau naujausioje tokio pobūdžio byloje Teisingumo Teismas, nepaisydamas panašaus nevienalyčio įsipareigojimų neįvykdymo, susijusio su kelių nuotekų valymo įrenginių įrengimu, ir atitinkamo Komisijos prašymo[75], skyrė nekintančią periodinę baudą[76].

69 — Žr. sprendimus *Komisija / Ispanija* (C-278/01, EU:C:2003:635, 50 punktas), *Komisija / Italija* (C-496/09, EU:C:2011:740, pirmiausia 51 punktas) ir *Komisija / Belgija* (C-533/11, EU:C:2013:659, 73 punktas); taip pat žr. generalinio advokato D. Ruiz-Jarabo Colomer išvadą byloje *Komisija / Graikija* (*Kouroupitos*, C-387/97, EU:C:1999:455, 104 punktas).

70 — Žr. sprendimus *Komisija / Ispanija* (C-278/01, EU:C:2003:635, 48–49 punktai) ir *Komisija / Italija* (C-496/09, EU:C:2011:740, 49 punktas).

71 — Sprendimai *Jippes ir kt.* (C-189/01, EU:C:2001:420, 81 punktas), *S.P.C.M. ir kt.* (C-558/07, EU:C:2009:430, 41 punktas) ir *Afton Chemical* (C-343/09, EU:C:2010:419, 45 punktas).

72 — Sprendimas *Komisija / Ispanija* (C-278/01, EU:C:2003:635).

73 — Sprendimas *Komisija / Italija* (C-496/09, EU:C:2011:740).

74 — Sprendimas *Komisija / Belgija* (C-533/11, EU:C:2013:659).

75 — Sprendimas *Komisija / Liuksemburgas* (C-576/11, EU:C:2013:773, 48–50 punktai). O dar naujesniame Sprendime *Komisija / Portugalija* (C-76/13, EU:C:2014:2029, 74 punktas) atmestas atitinkamos valstybės narės prašymas buvo susijęs su pažeidimu, kurio negalima vienareikšmiškai išskirti į kelias dalis.

76 — Sprendimas *Komisija / Liuksemburgas* (C-576/11, EU:C:2013:773, 54 punktas).

142. Tačiau ši byla neliudija esminio Teisingumo Teismo praktikos tinkamais atvejais skirti mažėjančią periodinę baudą pasikeitimo jau vien todėl, kad Teisingumo Teismas nepateikia jokių nukrypimo nuo ankstesnės praktikos motyvų. Jų reikėjo ne tik dėl Komisijos prašymo, bet ir dėl to, kad Teisingumo Teismas vos prieš mėnesį dar buvo skyręs mažėjančią periodinę baudą[77]. Todėl naujausias sprendimas geriausiu atveju galėjo būti pagrįstas neišsakytu specifinių konkretaus atvejo aplinkybių įvertinimu.

143. Tačiau nagrinėjamu atveju nematyti jokių aplinkybių, dėl kurių reikėtų skirti nekintančią periodinę baudą, kuri pagal proporcingumo principą nemažėtų priklausomai nuo sprendimo vykdymo.

144. Galimi Italijos bendradarbiavimo su Komisija trūkumai tikrai nesuteikia preteksto skirti nekintančio dydžio periodinę baudą. Tiesa, Italija iš dalies pateikė ne visą informaciją arba ji buvo prieštaringa. Tačiau į tokius nusižengimus lojalaus bendradarbiavimo pareigai Teisingumo Teismas paprastai atsižvelgia apskaičiuodamas vienkartinę sumą, kurios nustatymas priklauso ir nuo atitinkamos valstybės narės elgesio[78].

145. O jei valstybė narė tinkamai nebendradarbiautų periodinės baudos taikymo etape, ji visuomet nukentėtų. Juk sąvartyno sanavimą arba naują jo leidimą galima pripažinti tik po to, kai valstybė narė pateikia visą informaciją, reikalingą šiems jos argumentams įvertinti[79]. Jei informaciją ji pateikia ne visą ir (arba) pavėluotai, periodinę baudą tenka mokėti ilgiau, nei reikėtų.

146. Todėl reikėtų skirti mažėjančią periodinę baudą.

147. Kaip siūlo Komisija, mažinant baudą turėtų būti atsižvelgiama į skirtingą įvairių pažeidimų pobūdį, t. y. pirmiausia į grėsmes aplinkai. 183 sanuotinų uždarytų nelegalių sąvartynų, kuriuose nėra pavojingų atliekų, keliama grėsmė yra mažiausia. Skaičiuojant baudą jiems būtų taikytinas daugiklis 1. Abu sąvartynai, kuriems reikalingi nauji leidimai, kelia didesnę grėsmę, nes jie yra nemaži ir tebėra eksploatuojami, ir neaišku, ar tai daroma visiškai laikantis Sąvartynų direktyvos. Apskaičiuojant baudą į juos reikia atsižvelgti taikant daugiklį 2. Rizikingiausi yra 13 sanuotinų uždarytų nelegalių sąvartynų, kuriuose yra pavojingų atliekų, nes šios atliekos kelia ypač didelį pavojų aplinkai. Todėl šiems sąvartynams reikia pritaikyti daugiklį 3. Atitinkamus susijusių sąvartynų skaičius padauginus iš atitinkamų daugiklių ir gautus rezultatus sudėjus, gaunama suma yra 226.

iii) Dėl bazinio tarifo

148. Naudodamasis savo diskrecija Teisingumo Teismas nustato tokį periodinės baudos dydį, kad ji, pirma, atitiktų aplinkybes ir, antra, būtų proporcinga nustatytam įsipareigojimų neįvykdymui ir atitinkamos valstybės narės mokumui. Teisingumo Teismui atliekant vertinimą, pagrindiniai kriterijai, į kuriuos reikia atsižvelgti, siekiant užtikrinti baudos priverstinį pobūdį vienodai ir veiksmingai taikant Sąjungos teisę, iš principo yra pažeidimo trukmė, jo sunkumo laipsnis ir atitinkamos valstybės narės mokumas. Norėdamas taikyti šiuos kriterijus Teisingumo Teismas pirmiausia turi atsižvelgti į neįvykdymo pasekmes privatiems ir viešiesiems interesams ir atitinkamos valstybės narės pareigų įvykdymo skubą[80].

77 — Sprendimas *Komisija / Belgija* (C-533/11, EU:C:2013:659).

78 — Sprendimai *Komisija / Prancūzija* (C-121/07, EU:C:2008:695, 62 punktas), *Komisija / Ispanija* (C-610/10, EU:C:2012:781, 141 punktas) ir *Komisija / Liuksemburgas* (C-576/11, EU:C:2013:773, 58 punktas).

79 — Žr. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-496/09, EU:C:2011:740, 50–55 punktai).

80 — Sprendimai *Komisija / Graikija* (C-369/07, EU:C:2009:428, 114–115 punktai), *Komisija / Italija* (C-496/09, EU:C:2011:740, 56–57 punktai), *Komisija / Ispanija* (C-610/10, EU:C:2012:781, 118–119 punktai) ir *Komisija / Liuksemburgas* (C-576/11, EU:C:2013:773, 46–47 punktai).

149. Komisija teigia, kad periodinės baudos dydis turėtų būti apskaičiuojamas visoms valstybėms narėms vienodai taikomą bazinį baudos tarifą, t. y. 640 eurų per dieną, padaugintą iš pažeidimo sunkumo koeficiento, šiuo atveju – 8 (vertinimo skalė nuo 1 iki 20), dauginant iš trukmės koeficiento, šiuo atveju – 3 (vertinimo skalė nuo 1 iki 3), ir kintamojo „n“, kuriuo parodomas Italijos mokumas, t. y. 16,72. Pagal šį metodą apskaičiuota suma yra 256 819,20 eurų per dieną.

150. Šis pasiūlymas yra geras išeities taškas, tačiau jį reikia išnagrinėti atidžiau.

151. Pirmiausia, apskaičiuojant periodinę baudą, reikia remtis atnaujintais duomenimis, kuriuos Komisija mini savo 2013 m. lapkričio 21 d. pranešime [81]. Į šios valstybės mokumą, t. y. į naujausias infliacijos ir BVP tendencijas, reikia atsižvelgti atkreipiant dėmesį į Teisingumo Teismui vertinti pateiktus naujausius ekonominius duomenis [82]. Pagal tai bazinis tarifas būtų 650 eurų, o mokumo kintamasis – 16,57.

152. Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką pažeidimo trukmę nustato Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į momentą, kada jis imasi vertinti faktines aplinkybes, o ne kada Komisija kreipiasi į jį [83].

153. Kadangi Italijos Respublika, kaip konstatuota šios išvados 113 punkte, iš tiesų pripažino, kad vis dar tebėra neįvykdžiusi įsipareigojimo įvykdyti Sprendimą *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250), šie įsipareigojimai nebuvo vykdomi ilgiau nei septynerius metus. Nagrinėdamas suteiktos pagalbos susigrąžinimą, Teisingumo Teismas šį laikotarpį traktavo kaip „ilgą laiką“ [84].

154. Be to, Sprendime *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) buvo nustatyta, kad Italija bendrai ir nuolat nevykdė įsipareigojimų pagal atliekų teisę, kurie iš dalies galiojo nuo pat pirmosios Atliekų direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę termino, t. y. nuo 1977 m., o Sąvartynų direktyvos atveju mažiausiai nuo 2002 m. Todėl reikia atsižvelgti ir į tai, kad nagrinėjamos negerovės truko ypač ilgai [85].

155. Kita vertus, reikia pripažinti, kad ypač uždarytų nelegalių sąvartynų sanavimas gali pareikalauti daug sąnaudų ir iš principo yra pateisinama tai atliekant nusistatyti prioritetus, kad pirmiausia būtų galima pašalinti ypač dideles grėsmes aplinkai.

156. Vadinasi, Komisijos siūlomas didžiausias jos sistemoje įmanomas trukmės koeficientas 3 yra proporcingas. Tačiau nereikia plėsti šių ribų ir siūlyti dar aukštesnį koeficientą [86].

157. Bet sunkiausia yra nustatyti pažeidimo sunkumą.

158. Todėl iš Teisingumo Teismo praktikos išplaukia, kad sprendimo nevykdymas yra laikomas ypač sunkiu pažeidimu, kai tai gali pakenkti aplinkai, kurios išsaugojimas, kaip matyti iš SESV 191 straipsnio, kaip tik yra vienas iš Sąjungos politikos tikslų [87]. Be to, Teisingumo Teismas jau yra konstatavęs, kad ilgai trunkantis atliekų teisės nesilaikymas pažeidimą dar labiau apsunkina [88], nors į šią aplinkybę atsižvelgiama nustatant trukmės koeficientą, o tai reikštų, kad į ją atsižvelgiama du kartus.

81 — C(2013) 8101 *final*, http://ec.europa.eu/eu_law/docs/docs_infringements/c_2013_8101_en.pdf.

82 — Žr. sprendimus *Komisija / Graikija* (C-407/09, EU:C:2011:196, 42 punktas), *Komisija / Ispanija* (C-610/10, EU:C:2012:781, 131 punktas) ir *Komisija / Airija* (C-279/11, EU:C:2012:834, 78 punktas).

83 — Sprendimai *Komisija / Graikija* (C-369/07, EU:C:2009:428, 116 punktas), *Komisija / Italija* (C-496/09, EU:C:2011:740, 58 punktas) ir *Komisija / Ispanija* (C-610/10, EU:C:2012:781, 120 punktas).

84 — Sprendimas *Komisija / Italija* (C-496/09, EU:C:2011:740, 59 punktas).

85 — Žr. sprendimus *Komisija / Ispanija* (C-610/10, EU:C:2012:781, 122 punktas) ir *Komisija / Airija* (C-374/11, EU:C:2012:827, 38 punktas).

86 — Dėl šios galimybės žr. Sprendimą *Komisija / Prancūzija* (C-177/04, EU:C:2006:173, 71 punktas).

87 — Sprendimai *Komisija / Graikija* (*Kouroupitos*, C-387/97, EU:C:2000:356, 94 punktas), *Komisija / Prancūzija* (C-121/07, EU:C:2008:695, 77 punktas), *Komisija / Airija* (C-279/11, EU:C:2012:834, 72 punktas) ir *Komisija / Belgija* (C-533/11, EU:C:2013:659, 56 punktas).

88 — Sprendimas *Komisija / Airija* (C-374/11, EU:C:2012:827, 38 punktas).

159. Be to, kalbama ne apie pavienius atvejus, o apie bendrą praktiką. Jei Komisija būtų kreipusis į Teisingumo Teismą dėl kiekvieno atvejo atskirai, būtų buvę suprantama kiekvienam sanuotinam sąvartynui arba kiekvienam sąvartynui, kuriam reikalingas naujas leidimas, siūlyti bent jau sunkumo koeficientą 1 – tai sudarytų mažiausiai 198. Dar patį pirmą kartą skiriant periodinę baudą už vienintelio nelegalaus sąvartyno, kuriame buvo išmetamos ir pavojingos atliekos, eksploatavimą ji netgi siūlė sunkumo koeficientą 6 [89].

160. Todėl siūlyti sunkumo koeficientą 8 vietoj 198 ar dar didesnio, kalbant apie sprendimo, priimto dėl bendros, šimtus konkrečių atvejų apimančios praktikos įvykdymą – tai tarsi „nuolaida už kiekį“ [90], kurios pagrįstumu būtų galima suabejoti. Kita vertus, periodinės baudos tikslas nėra kompensuoti žalą arba tinkamai nubausti [91]. Veikiau ja siekiama paskatinti įvykdyti pirmąjį sprendimą ir užkirsti kelią naujiems pažeidimams. Taigi nedidinti sunkumo koeficiento santykiu vienas su vienu pagal byloje minėtų atvejų skaičių gali būti pagrįstas sprendimas.

161. Bet kuriuo atveju Italijos naudai reikia pažymėti, kad ši byla – priešingai, nei ieškinyje tvirtina Komisija – susijusi nebe su nelegalių atliekų sąvartynų eksploatavimu, o tik su jų sanavimu ir su naujais toliau eksploatuojamų sąvartynų leidimais pagal Sąvartynų direktyvą. Abiejose srityse matyti akivaizdi pažanga, palyginti su Sprendimu *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250), su pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaiga ir ieškiniu. Iš to darytina išvada, kad poreikis didinti Italijai spaudimą periodine bauda nėra labai didelis.

162. Todėl Komisijos siūlomą sunkumo koeficientą 8, manau, reikėtų sumažinti iki 5.

163. Padauginus 650 eurų bazinį koeficientą iš mokumo kintamojo „n“, kuris yra 16,57, iš sunkumo koeficiento 5 ir trukmės koeficiento 3, gaunama 161 557,50 eurų per dieną periodinė bauda.

164. Kad būtų lengviau palaipsniui mažinti periodinę baudą atsižvelgiant į atskirų pažeidimų svarbą, siūlau suapvalinti šią sumą iki 158 200 eurų. Ši suma dalijasi iš bendros atskirų pažeidimų sumos – 226 [92]. Kai tik bus atliktas uždaryto nelegalaus sąvartyno, kuriame yra pavojingų atliekų, sanavimas, šią sumą galima sumažinti 2 100 eurų, atlikus bet kurio kito sąvartyno sanavimą – dar 700 eurų, o gavus naują leidimą eksploatuojamam sąvartynui pagal Sąvartynų direktyvą – 1 400 eurų. Visiškai pašalinus šioje byloje nagrinėtus atskirus Sprendimo *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) pažeidimus, periodinės baudos mokėti nebereikėtų.

165. Jei Italija iki Teisingumo Teismo sprendimo priėmimo pašalins daugiau atskirų pažeidimų, ji turi pateikti atitinkamus įrodymus tiesiai Komisijai. Tuomet periodinė bauda būtų iškart sumažinta pagal minėtą metodą.

166. Todėl reikia įpareigoti Italiją, kol bus visiškai įvykdytas Sprendimas *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250), kasdien mokėti Komisijai į „Europos Sąjungos nuosavų lėšų“ sąskaitą 158 200 eurų dydžio periodinę baudą. Šis bazinis tarifas kaskart sumažintinas 2 100 eurų Italijai pateikus Komisijai įrodymų, kad buvo atliktas uždaryto nelegalaus sąvartyno, kuriame yra pavojingų atliekų, sanavimas, 700 eurų – pateikus įrodymų, kad atliktas kito sąvartyno sanavimas, ir 1 400 eurų – įrodžius, kad gautas naujas leidimas toliau eksploatuoti sąvartyną pagal Sąvartynų direktyvą.

89 — Generalinio advokato D. Ruiz-Jarabo Colomer išvada byloje *Komisija / Graikija* (*Kouroupitos*, C-387/97, EU:C:1999:455, 101 punktas).

90 — Jei būtų taikomas sunkumo koeficientas 198, periodinė bauda už vieną dieną siektų ne 256 819,20 eurų, kaip siūlo Komisija, o 6 356 275,20 eurų.

91 — Žr. Sprendimą *Komisija / Prancūzija* (C-304/02, EU:C:2005:444, pirmiausia 91 punktas).

92 — Žr. šios išvados 148 punktą.

b) Dėl bylos C-378/13, *Komisija / Graikija*

167. Iki Teisingumo Teismo posėdžio Graikija, palyginti su papildomame prašyme pareikšti pastabas nustatyto termino pabaiga, toliau darė pažangą. Tačiau vis dar tebėra naudojama 70 nelegalių sąvartynų, o sanuoti vis dar reikia 223 uždarytus nelegalius sąvartynus.

168. Taigi priteisti iš Graikijos Respublikos periodinę baudą yra tinkama finansinė priemonė, padėsianti paskatinti ją imtis būtinų priemonių užbaigti konstatuotą įsipareigojimų nevykdymą ir užtikrinti visišką Sprendimo *Komisija / Graikija* (EU:C:2005:592) įvykdymą[93].

169. Kaip ir Italijos atveju, pirmiausia reikia nustatyti bazinį tarifą ir mažinti jį priklausomai nuo Sprendimo *Komisija / Graikija* (EU:C:2005:592) vykdymo (žr. i dalį). Tiesa, visiško sprendimo įvykdymo pripažinimas, susijęs su nelegalių sąvartynų uždarymu, kelia specifinių problemų (žr. ii dalį).

i) Dėl periodinės baudos bazinio tarifo

170. Komisija teigia, kad periodinės baudos dydis turėtų būti apskaičiuojamas jos pasiūlytą visoms valstybėms narėms vienodai taikomą bazinį baudos tarifą, t. y. 640 eurų per dieną, padaugintą iš pažeidimo sunkumo koeficiento, šiuo atveju – 9 (vertinimo skalė nuo 1 iki 20), dauginant iš trukmės koeficiento, šiuo atveju – 3 (vertinimo skalė nuo 1 iki 3), ir kintamojo „n“, kuriuo parodomas Graikijos mokumas, t. y. 4,12. Pagal šį metodą apskaičiuota suma yra 71 193,60 eurų per dieną.

171. Tačiau apskaičiuojant Graikijai skirtinos periodinės baudos dydį, taip pat reikia remtis atnaujintais duomenimis, kuriuos Komisija mini[94] savo 2013 m. lapkričio 21 d. pranešime[95]. Pagal juos bazinis tarifas yra 650 eurų, o dėl tebesitęsiančios ekonominės krizės Graikijoje jai taikytinas mažesnis mokumo kintamasis „n“ – 3,87.

172. Kalbant apie trukmės koeficientą, Graikija buvo pripažinta kalta neįvykdžiusi įsipareigojimų dvejais metais anksčiau nei Italija. Tačiau, palyginti su Italija, Graikijos naudai reikia pasakyti, kad Sąjungos atliekų teisėje įtvirtinti įsipareigojimai šiai valstybei narei tapo privalomi ne nuo 1977 m., o nuo įstojimo momento, t. y. nuo 1981 m. sausio 1 d. Todėl ir Graikijos atveju yra tinkama naudoti siūlomą trukmės koeficientą 3.

173. Sprendime *Komisija / Graikija* (EU:C:2005:592) konstatuotas pažeidimas teisiniu požiūriu yra mažesnės apimties nei pažeidimas, kuriuo buvo kaltinama Italija. Teisingumo Teismas nenustatė įsipareigojimų neįvykdymo nei pagal Direktyvą dėl pavojingų atliekų, nei pagal Sąvartynų direktyvą. Tiesa, Graikijoje, skirtingai nei Italijoje, vis dar tebenaudojami nelegalūs sąvartynai, vadinasi, egzistuoja didelė tikimybė, kad aplinkai daromas naujas, papildomas neigiamas poveikis, o sveikatai sukeliama naujų grėsmių. Be to, Graikijoje reikia sanuoti dar kone 300 sąvartynų, t. y. apie 50 proc. daugiau nei Italijoje, nors Graikija yra akivaizdžiai mažesnė valstybė. Todėl Komisijos siūlomą sunkumo koeficientą reikia sumažinti, tačiau tik iki 7,5.

174. Padauginus bazinį 650 eurų tarifą iš mokumo kintamojo „n“, kuris yra 3,87, sunkumo koeficiento 7,5 ir trukmės koeficiento 3, gaunama 56 598,75 eurų periodinė bauda per dieną.

93 — Žr. sprendimus *Komisija / Italija* (C-496/09, EU:C:2011:740, 45 punktas), *Komisija / Ispanija* (C-610/10, EU:C:2012:781, 114 punktas) ir *Komisija / Liuksemburgas* (C-576/11, EU:C:2013:773, 45 punktas).

94 — C(2013) 8101 *final*, http://ec.europa.eu/eu_law/docs/docs_infringements/c_2013_8101_en.pdf.

95 — Žr. šios išvados 152 punktą.

175. Mažinant periodinę baudą, už kiekvieną atliktą sąvartyno sanavimą ir uždarymą turi būti taikomas daugiklis 1. Kadangi dar vis reikia sanuoti 223 uždarytus sąvartynus, o uždaryti ir sanuoti reikia 70 sąvartynų, sudėjus šiuos daugiklius gauta suma yra 363. Todėl, kad būtų paprasčiau, galima suapvalinti kasdien mokėtiną periodinę baudą iki 54 450 eurų ir, Graikijai įrodžius, kad uždarė arba sanavo nelegalų sąvartyną, kaskart sumažinti ją 150 eurų.

ii) Dėl pripažinimo, kad sąvartynas buvo uždarytas

176. Tačiau, kaip teisingai pabrėžia Komisija, uždarant nelegalius sąvartynus egzistuoja rizika, kad juos pakeis nauji nekontroliuojami sąvartynai. Į šią riziką reikia tinkamai atsižvelgti mažinant periodinę baudą.

177. Komisijos per rašytinę proceso dalį pasiūlytas metodas periodinės baudos dydį mažinti pagal nelegalių sąvartynų skaičių, t. y. skaičiuojant žinomus tebenaudojamus nelegalius sąvartynus ir naujus nelegalius sąvartynus, kuriais pakeisti uždaryti sąvartynai, atrodo, sunkiai įgyvendinamas praktiškai. Gali būti, kad nauji nelegalūs sąvartynai bus slepiami. Be to, kaip tik Graikijos salose egzistuoja rizika, kad atliekos bus nekontroliuojamai skandinamos jūroje, ir tai nebus laiku pastebėta.

178. Todėl veiksmingesnis yra Komisijos per teismo posėdį pateiktas pasiūlymas pripažinti nelegalaus sąvartyno uždarymą tik tuomet, jei kartu įrodoma, kad egzistuoja pakankamai pajėgumų teisėtai panaudoti arba pašalinti atliekas ir kad šie pajėgumai taip pat ir išnaudojami. Jei tokių pajėgumų nėra, tai savaime reiškia, kad susidarančios atliekos išmetamos nelegaliai.

iii) Tarpinė išvada

179. Todėl reikia įpareigoti Graikijos Respubliką, kol bus visiškai įvykdytas Sprendimas *Komisija / Graikija* (EU:C:2005:592), kasdien mokėti Komisijai į „Europos Sąjungos nuosavų lėšų“ sąskaitą 54 450 eurų dydžio periodinę baudą. Šis bazinis tarifas kaskart sumažintinas 150 eurų Graikijai pateikus Komisijai įrodymų, kad buvo atliktas nelegalaus sąvartyno uždarymas ir kad egzistuoja ir naudojama pakankamai pajėgumų teisėtai panaudoti arba pašalinti atliekas arba kad buvo atliktas uždaryto nelegalaus sąvartyno sanavimas.

2. Dėl vienkartinės baudos

180. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką kartu su periodine bauda gali būti skirta vienkartinė bauda [96]. Įpareigojimas sumokėti vienkartinę baudą kiekvienu atskiru atveju turi priklausyti nuo visų svarbių veiksnių, susijusių ir su konstatuoto pažeidimo ypatybėmis, ir su atitinkamos valstybės narės, prieš kurią pradėta procedūra pagal SESV 260 straipsnį, elgesiu [97]. Šiuo klausimu šioje nuostatoje Teisingumo Teismui suteikta didelė diskrecija sprendžiant, ar reikia skirti tokią sankciją [98].

181. Komisija siūlo, apskaičiuojant vienkartinę baudą, taikyti šį metodą: padauginti fiksuoto dydžio bazinį tarifą, kuris yra 210 eurų per dieną, iš sunkumo koeficiento ir kintamojo „n“, kurių dydžiai atitinka apskaičiuojant periodinę baudą naudotus dydžius, ir iš nuo pirmojo sprendimo praėjusių dienų skaičiaus.

96 — Sprendimai *Komisija / Prancūzija* (C-304/02, EU:C:2005:444, 80–86 punktai), *Komisija / Graikija* (C-369/07, EU:C:2009:428, 143 punktas) ir *Komisija / Ispanija* (C-610/10, EU:C:2012:781, 140 punktas).

97 — Sprendimai *Komisija / Prancūzija* (C-121/07, EU:C:2008:695, 62 punktas), *Komisija / Ispanija* (C-610/10, EU:C:2012:781, 141 punktas) ir *Komisija / Liuksemburgas* (C-576/11, EU:C:2013:773, 58 punktas).

98 — Sprendimai *Komisija / Ispanija* (C-610/10, EU:C:2012:781, 141 punktas), *Komisija / Airija* (C-374/11, EU:C:2012:827, 47 punktas) ir *Komisija / Švedija* (C-270/11, EU:C:2013:339, 40 punktas).

a) Dėl bylos C-196/13, *Komisija / Italija*

182. Atnaujinus šiuos duomenis pagal mano siūlymą dėl Italijai skirtinos periodinės baudos, t. y. pasitelkiant naujausiame Komisijos pranešime minimą 220 eurų bazinį tarifą, mokumo kintamąjį „n“, kuris siekia 16,57, ir sunkumo koeficientą 5, gaunamas 18 227 eurų bazinis tarifas. Iki šios išvados pateikimo dienos nuo Sprendimo *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250) paskelbimo bus praėjusios 2 687 dienos, vadinasi, vienkartinė bauda siektų 48 975 949 eurus. Jei sprendimas bus paskelbtas maždaug po keturių mėnesių nuo šios išvados pateikimo, tikėtina, kad gali būti skirta 51 163 189 eurų vienkartinė bauda.

183. Kyla klausimas, ar ši suma proporcinga.

184. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką, nustatant vienkartinę baudą, be aspektų, kuriuos jau minėjau kalbėdama apie periodinę baudą, reikia atsižvelgti ir į atitinkamos valstybės narės „elgesį“ [99].

185. Suprantant šį elgesį kaip valstybės narės suvokimą, kad jai tenka atsakomybė už Sąjungos teisės pažeidimą, galima būtų papriekaištauti Italijai dėl jos kritikos, išsakytos dėl Sprendimo *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250). Ši kritika pirmiausia susijusi su pateiktais įrodymais ir neva nepakankamai tiksliomis Teisingumo Teismo išvadomis.

186. Tiesa, šie argumentai tėra logiška teisinio požiūrio, kurio laikosi Italija, pasekmė. Pagal veiksmingos teisminės gynybos principą, kuriuo gali pasinaudoti valstybės narės, draudžiama griežtinti sankcijas tik dėl to, kad valstybė narė gina savo teisinį požiūrį, taip pat ir tuomet, kai Teisingumo Teismas jam nepritaria. Į tai gali būti žiūrima kitaip, kai valstybė narė remiasi akivaizdžiai klaidinga nuomone ir siekia tik trukdyti procesui. Tačiau Italijos teisinis požiūris suprantamas, pirmiausia atsižvelgiant į tai, kad kai kuriuos įvykdytino teismo sprendimo punktus reikia interpretuoti.

187. Tačiau bet kuriuo atveju reikia atsižvelgti į bendradarbiavimo su Komisija ir Teisingumo Teismu trūkumus [100]. Šiuo klausimu pirmiausia reikšminga tai, kad Italija tik atsakydama į pagrįstą nuomonę pabandė pateikti išsamią informaciją. Taigi, nebuvo nieko keisto, kad ši informacija buvo iš dalies klaidinga, todėl reikėjo nemažai ją taisyti ir pildyti netgi proceso Teisingumo Teisme metu [101].

188. Be to, Teisingumo Teismas šiuo klausimu yra pabrėžęs, kad neteisėtų valstybės narės veiksmų konkrečioje srityje pasikartojimas gali būti požymis, jog, siekiant veiksmingai užkirsti kelią analogiškų Sąjungos teisės pažeidimų pasikartojimui ateityje, gali prireikti imtis atgrasančios priemonės, kaip antai įpareigojimo sumokėti vienkartinę baudą [102]. Bet Teisingumo Teismas jau daugiau nei 20 bylų yra pripažinęs Italiją kalta dėl įsipareigojimų pagal atliekų teisę neįvykdymo [103].

189. Todėl, manau, proporcinga nagrinėjamoje byloje padidinti vienkartinę baudą maždaug 9 mln. eurų iki 60 mln. eurų.

99 — Žr. nuorodas šios išvados 96 išnašoje.

100 — Sprendimas *Komisija / Graikija* (C-407/09, EU:C:2011:196, 33 punktas).

101 — Žr. šios išvados 48 punktą.

102 — Sprendimai *Komisija / Prancūzija* (C-121/07, EU:C:2008:695, 69 punktas), *Komisija / Italija* (C-496/09, EU:C:2011:740, 90 punktas), *Komisija / Airija* (C-279/11, EU:C:2012:834, 70 punktas) ir *Komisija / Ispanija* (C-184/11, EU:C:2014:316, 78 punktas).

103 — Pirmasis Sprendimas *Komisija / Italija* (30/81–34/81, EU:C:1981:317) buvo priimtas dėl neperkeltų į nacionalinę teisę įvairių atliekų teisės direktyvų, o paskutinis Sprendimas *Komisija / Italija* (C-297/08, EU:C:2010:115) – dėl didelių trūkumų tvarkant atliekas Kampanijoje.

b) Dėl bylos C-378/13, *Komisija / Graikija*

190. Graikijos atveju 220 eurų bazinį tarifą reikia padauginti iš mokumo kintamojo „n“, kuris yra 3,87, ir sunkumo koeficiento 7,5. Gaunama 6 385,50 eurų suma per dieną. Padauginus šį skaičių iš 3 258 dienų, praėjusių nuo Sprendimo *Komisija / Graikija* (EU:C:2005:592) priėmimo, šios išvados paskelbimo dieną gaunama 20 803 959 eurų vienkartinė bauda. Jei sprendimas bus paskelbtas po keturių mėnesių, ši suma išaugs iki 21 570 219 eurų.

191. Kalbant apie bendradarbiavimą su Komisija, Graikijos elgesiui nėra ko prikišti. Tačiau reikia atsižvelgti į tai, kad ir Graikija jau daug kartų buvo pripažinta kalta dėl problemų atliekų teisės srityje. Pirmiausia pabrėžtinas pirmas periodinės baudos skyrimas dėl nelegalaus sąvartyno *Kouroupitos* Kretoje [104].

192. Todėl siūlau skirti Graikijai 22 mln. eurų vienkartinę baudą.

VI – **Bylinėjimosi išlaidos**

193. Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo.

194. Byloje C-196/13 Komisija prašė priteisti iš Italijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas, ir dauguma Italijos Respublikos argumentų buvo atmesti. Tiek, kiek jie nebuvo atmesti, Italijos Respublika per ikiteisminę procedūrą iš dalies nepateikė visos naudingos informacijos. Todėl iš jos reikia priteisti visas bylinėjimosi šioje byloje išlaidas [105].

195. Graikija privalo sumokėti visas bylinėjimosi byloje C-378/13 išlaidas, nes bylą pralaimėjo.

VII – **Išvada**

196. Atsižvelgdama į tai, siūlau Teisingumo Teismui byloje C-196/13, *Komisija / Italija*, priimti šį sprendimą:

1. Pripažinti, kad Italijos Respublika, per Europos Komisijos pagrįstoje nuomonėje nustatytą terminą (iki 2009 m. rugsėjo 30 d.) nesiėmusi visų priemonių Sprendimui *Komisija / Italija* (C-135/05, EU:C:2007:250) įvykdyti, neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 75/442/EEB dėl atliekų, iš dalies pakeistos Direktyva 91/156/EEB, 4, 8 ir 9 straipsnius, Direktyvos 91/689/EEB dėl pavojingų atliekų 2 straipsnio 1 dalį ir Direktyvos 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų 14 straipsnį ir pagal SESV 260 straipsnio 1 dalį.

2. Įpareigoti Italijos Respubliką, kol bus visiškai įvykdytas Sprendimas *Komisija / Italija* (EU:C:2007:250), kasdien mokėti Komisijai į „Europos Sąjungos nuosavų lėšų“ sąskaitą 158 200 eurų dydžio periodinę baudą. Šis bazinis tarifas kaskart sumažintinas 2 100 eurų Italijai pateikus Komisijai įrodymų, kad buvo atliktas uždaryto nelegalaus sąvartyno, kuriame yra pavojingų atliekų, sanavimas, 700 eurų – pateikus įrodymų, kad atliktas kito sąvartyno sanavimas, ir 1 400 eurų – įrodžius, kad gautas naujas leidimas toliau eksploatuoti sąvartyną pagal Direktyvą 1999/31/EB.

104 — Sprendimas *Komisija / Graikija* (*Kouroupitos*, C-387/97, EU:C:2000:356).

105 — Žr. sprendimus *Komisija / Liuksemburgas* (C-32/05, EU:C:2006:749, 87 punktas) ir *Komisija / Ispanija* (C-151/12, EU:C:2013:690, 57 punktas).

3. Priteisti iš Italijos Respublikos sumokėti Komisijai į „Europos Sąjungos nuosavų lėšų“ sąskaitą 60 mln. eurų vienkartinę baudą.

4. Atmesti likusią ieškinio dalį.

5. Priteisti iš Italijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

197. Byloje C-378/13, *Komisija / Graikija*, Teisingumo Teismas turėtų priimti šį sprendimą:

1. Pripažinti, kad Graikijos Respublika, per Europos Komisijos papildomame prašyme pareikšti pastabas nustatytą terminą (iki 2010 m. gruodžio 29 d.) nesiėmusi visų priemonių Sprendimui *Komisija / Graikija* (C-502/03, EU:C:2005:592) įvykdyti, neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 75/442/EEB dėl atliekų, iš dalies pakeistos Direktyva 91/156/EEB, 4, 8 ir 9 straipsnius ir pagal SESV 260 straipsnio 1 dalį.

2. Įpareigoti Graikijos Respubliką, kol bus visiškai įvykdytas Sprendimas *Komisija / Graikija* (EU:C:2005:592), kasdien mokėti Komisijai į „Europos Sąjungos nuosavų lėšų“ sąskaitą 54 450 eurų periodinę baudą. Šis bazinis tarifas kaskart sumažintinas 150 eurų Graikijai pateikus Komisijai įrodymų, kad buvo atliktas nelegalaus sąvartyno uždarymas ir kad egzistuoja ir naudojama pakankamai pajėgumų teisėtai perdirbti arba pašalinti atliekas arba kad buvo atliktas uždaryto nelegalaus sąvartyno sanavimas.

3. Priteisti iš Graikijos Respublikos sumokėti Komisijai į „Europos Sąjungos nuosavų lėšų“ sąskaitą 22 mln. eurų vienkartinę baudą.

4. Priteisti iš Graikijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.